

KUKULUTU Kutulutu

Kukulutu takəlaya ηmaalv ka we tetv nti lvm cəənaa na pá yaaki-ti si Patəməsi tə tə taa ké. Iso seev tə kunyəntəyəle ka təyənəna-i na í polo í cəəsi təna. Yesu seelaa kpeka naatosompəyəlaya wei i ka we Asii tetv taa təyə í ηmaawa i takəlaya. I tasa-weye apalutv si pá təkí pa taa tem na pá teeləyi. I takəlaya taa təm payale cekənav we kate ké. Mpi tə, mpi pə hvləyi yaasinaa təyə i ηmaawa i takəlaya taa isv Yesu ke pə təna pə kancaalaya, i ké awulaa wulav, na səsaa səsə, inəyəle Yuta təyəlaya, inəyəle kətəlaa kətulv. Pəcə inəyəle kətaya lwəyaya. Yesu na i nyəma paa kələna hvle səsəle waatv.

Iəna pa faya kukulutu takəlaya tə:

Yohaani ké Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu seelaa kpeka naatosompəyəlaya takəlasí,
titite 1:9-3:22

Iəna na Yesu Kilisiti pa seetv, titite 4-5

Takəlaya na ka kvtaalətv naatosompəyəlaya, titite
6:1-8:1

Akantee naatosompəyəlaya, titite 8:2-11

Tvm səsə na wontu naale, titite 8:12-13:18

Yəlaa iyisi nunvwa na nule na liyiti (144000), titite
14

Iə páná kəpvnāa naatosompəyəlaya, titite 15-16

Papiloni hotuyv na Iləyov kpisuyv, titite 17-20

Iətvnuyv kvfaluyv na tetv kvfatv Yosalem kvfalv,
titite 21:1-22:5

Ma kəη nəəvə, titite 22:6-21

Takəlaya kanε ka hɔwεε

¹ Takəlaya kanε ka taa keesəyənə Yesu Kilisiti kula mpi pə təɔ na í hólí tə. Isə yelina sɪ í hólí ɪ pəyalaa ke mpi pə wεε sɪ pə kəŋ nəɔnəɔ tə. Kilisiti tilina ɪ ɪsətəa tillu na í hólí-təyɪ ɪ pəyalə Yohaani má.

² Na pə tənə mpi Yohaani má, ma nawa təyɔ ma keesaa. Na Isə kəheelutu na tampana nna a təɔ Yesu Kilisiti kulaa təyɔlɔ.

³ Wei ɪ kaləyɪ təm tənε, na mpa pa tɔ ŋkraŋŋ ke mpi pu la cele na pə yəyɔta pə təm tə, na pá təkə nti pa ŋmaa cənε tə, pɔntɔnaa nté leleŋ nulaa. Pə taya pɔlɔ, mpi pə wεε sɪ pu la mpɔ tə pə waatu wɔsaa ké.

Yesu seelaa kpeka naatosompəyɔlaya seetu

⁴ Maya Yohaani, má ŋmaakənə takəlaya ke Yesu seelaa kpeka naatosompəyɔlaya mpa mε í wε Asii tetu taa tə.

Isə wei ɪ wεε, na ɪ ka wεε, na ɪ ká kəɔ tə, í hólí-meyε pεelεε na í ha-meyε alaafəya. Na feesiŋ naatosompəyɔlaya wei ɪ wε Isə kawulaya kumte ɪsentaa tə, ílé í hólí-meyε pεelεε na í ha-meyε alaafəya tətə.

⁵ Yesu Kilisiti wei ɪ ké seliya tɔ kɔpaŋ, na pə taaləna-ɪ sətəa taa ké feesuyɔ təcəci na ɪ ké tetu təɔ awulaa wulaw tə, ílé í hólí-meyε pεelεε na í ha-meyε alaafəya tətə.

Ini ɪ sələnə-tu na í sí sɪ pə ləsi-tuyɔ tá ɪsayatu,

⁶ na ɪ lapa-tuyɔ awulumpiya sɪ tɛ la ɪ Isə wei ɪ ké ɪ Caa təyɔ təmle ɪsu kətəlaa. Yesu teeli na ɪ pəsuyɔ í wεε tam. Ami.

⁷ ɪ nyənɪ, ɪ kəŋna na ɪsəŋmuntɔ. Yəlaa tənə təpai halənə pə kpeɪtənə mpa paa tɔla-ɪ póŋŋ tə paa na-ɪ. Ate piitimnaa tənə ká wii ɪsu pa səki. Nn, pə la mpɔ. Ami.

⁸ Μαγα Αλῶφα να Ομεκα. Τααα Ισῶ kawulaya tu wei ι weε, να ι ka weε, να ι κά κῶ τῶ ινι ι γῶγῶτανα τῶfoo κέ mpu.

Isəna pə lapa na Yohaani na Kilisiti to

⁹ Μῶ τααπαλυ Yohaani μά, μά na-me τῶ τῶκυυ κῶnyῶη na τῶ τῶκυυ kawulaya na τῆ ταηna suulu τῶ, τῆ na Yesu τῶ κῶrentaa τῶγῶ. Ma lapa Ισῶ Τῶm na tampana nna a τῶ Yesu kulaa τῶ pə waasu τῶγῶ pa su-m Patəmῶsi. Lum cῶna tetu nti τῶ τῶ taa cəne.

¹⁰ Μῶγῶγῶ Τααα κῶyaku wule, Feesuyu τεεna-m. Τῶnaγa ma nu pə γῶγῶta ma waali na nῶγῶ sῶsῶγa ιsu akantῶle wula taka.

¹¹ Pa γῶγῶtaya κέ si: Nmaa takῶlaya taa κέ mpi n naaki τῶ, na ῆ tilina-keγe Yesu seela κῶpeka naatosompῶγῶlaya ιne: Ifeesu, Simiini, Pεekam Tiyatii, Saati, Filatelῶfii, Layotisee.

¹² Ma pῶsaa si ma naa wei ι γῶγῶtῶγῶna-m τῶ, ιε μά nά wula kῶpatῶη ke naatosompῶγῶlaya wei ι τῶ pa mῶsa kῶkῶsi τῶγῶle.

¹³ Na ι heku taa we nῶγῶlv na ί nῶγῶsəna yulu, na ί suu capa kῶtayalv, na ί ləla ι hῶle taa κέ wῶla tampala.

¹⁴ Ι nyῶsi huluma lailai κέ ιsu kayalv, yaa ιsu kῶpῶkῶmῶlv, na ι ιse mῶyi kῶkῶ.

¹⁵ Ι nῶntaalῶη mῶyi kῶkῶ κέ ιsu pa τῶkyυ nyῶγῶlvυυ kῶseemῶyυ ke kuluku kῶkῶ sῶsῶηka taa na kv hoo na pά sotiti-ku τῶ. Na ι nῶγῶ yuη kῶla ιsu lum kῶpῶyυ na pῶ falῶyi τῶ.

¹⁶ Ι τῶka ι niη ntῶγῶη taa κέ ιsῶtlῶηasi naatosompῶγῶlaya, na layate nte τῶ we lῶη ke taa na waali τῶ τῶ lukayana ι nῶγῶ taa. Ι ιsentaa mῶyi kῶkῶ κέ ιsu ilim sikuγυ na pῶ nyaki ιsəna mpi τῶ.

17 Ma na-i mpvu, uena má hoti i nòohεε tee isu sētu. Ḿpúyú i tēna i ninj ntòyòh kε ma tòò na í tò si: Taa nyá, má kena kancaalaya tu na kantəkaya tu.

18 Ma wena ma weesuγu. Maa səpa, uε pənente ma wena ma weesuγu kε tam tòò. Má kpilikina səm na atətunaa təcayale kε ma ninj taa.

19 Ye mpvu tu takəlaya taa kέ mpi n naa tò, paa nòònòò nyəntu tənε, paa pə waali nyəntu nti tu kòò tò.

20 Isətulɔnasɪ naatosompəyɔlaya wei n ná ma təká ma ninj ntòyòh taa, na wɔla kpatəh naatosompəyɔlaya wei i tòò pa mɔsa kəkəsɪ tò pə húləyí mpi tɔyɔlɔ. Isətulɔnasɪ naatosompəyɔlaya nté Yesu sɛɛlaa naatosompəyɔlaya isəttaa tillaa, na wɔla kpatəh wei i tòò pa mɔsa kəkəsɪ tò uɛyɛɛ Yesu sɛɛlaa naatosompəyɔlaya mayamaya.

2

Təm nti pa heela Ifeesu Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

1 Nmaa takəlaya na í heeli Ifeesu Yesu sɛɛlaa kpekəle isəttaa tillu si: Má wei ma təká isətulɔnasɪ naatosompəyɔlaya kε ma ninj ntòyòh taa, na ma tən wɔla kpatəh naatosompəyɔlaya wei i tòò pa mɔsa kəkəsɪ tò i hεkɔ taa tò ma yòyɔtaa si:

2 Ma nyəamá pə tēna mpi n lapa tò. Na ma nawa isəna n wɔwɔ tò, na suulu wei n təkaa tò. Ma nyəamá si nn caa asayaa təm. N mayasa mpa pa yaa pa təyi tillaa, pəyele kpaitəko pa ta kε pulɔ tò, si n naa pa waali. N nawa si pa kέ pəpətunaa kέ.

3 N tɔya suulu na í təyɔ ma kɔnyəh, na paa na mpvu tɔ n ta lɔ tòòh.

⁴ Ama kulumtu nti ma lanje ta heena-η tɔɔle si, nn tasəyi-m sɔɔlɔyɔ isu hatuu kancaalaya n ka sɔɔlɔyɔ-m tɔ.

⁵ Tɔɔ, timpi ɪni n cɔlɔsa mpɔ tɔ tɔɔsi pɔ tɔɔ na ń ha nyá isayatu ke siyile, na ń lá isu n lakaya tuu kancaalaya tɔ. Ye n ta ha nyá isayatu ke siyile maa kɔɔ nyá kin na má kpesi nyá kɔkɔ kprátóyó ke ku lonte taa.

⁶ Paa na mpɔ kulumtu nti ma lanje heena-η tɔɔle si, nyá kpiisa ηkpaɲɔyɔ tɔtɔyɔ Nikolai nyéma kulapɔtɔ nti ma kpiisa ηkpaɲɔyɔ tɔ.

⁷ Ye wei ɪ wena ηkpaɲɔyɔ pɔntɔ í tu-ɪ teu, na í nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kɛllaa maa ha-wɛyɛ nɔyɔ na pá tɔyɔ ɪsɔ tuɲ taale taa weesuyɔ tɔyɔ pɔle.

Tɔm nti pa heela Simiini Yesu sɛɛlaa kpekɔle tɔ

⁸ Nmaa takɔlaya na ń heeli Simiini Yesu sɛɛlaa kpekɔle ɪsɔtaa tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tu na kantakaya tu na ma sɔpa na má fe tɔ, ma yɔɔtɔaa si:

⁹ Ma nyɛmá kɔnyɔmɛɲ wei n tɔyaa tɔ. Ma nyɛmá nyá hulɔmɛɲ tɔɔ. Paa na mpɔ tampana tɔɔ ɪsɛntɔ n pilaa ké. Ma nyɛmá isayatu nti mpa pa yaa pa tɔyi Yuta nyéma pɔyele pa ta ke Yuta nyéma tɔ pa yɔɔtɔyɔ nyá tɔɔ tɔ. Pa ké Satanɪ nyéma ké.

¹⁰ Taa nyana kɔnyɔɲ ηku n ká kɔɔ na ń tɔyɔ tɔ. Nyɛni, ɪlɔyɔv ká tu mɔ taa payale ke salɔka taa si ɪ mayasəyi-me na í ná mɔ waali. Na kuyɛɛɲ naanɔwa taa ké í ká tɔyɔ kɔnyɔɲ. La yulɔpaɲ halɔna nyá sɛm wule, maa tɛ na má ha-η weesuyɔ teeli ntenuyu.

¹¹ Ye wei ɪ wena ηkpaɲɔyɔ pɔntɔ í tu-ɪ teu, na í nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kɛllaa pa kaa na sɛm kulɛlɛm.

Təm nti pa heela PEEKAM YESU SEELAA KPEKALE TƏ

12 Nmaa takəlaya na ń heeli PEEKAM YESU SEELAA KPEKALE isətaa tillu si: Má wei ma wena layate nte tə we ləŋ ke táá na waali tə ma yəgətaa si:

13 Ma nyəmə timpi n wee tə, Satanı kawulaya tətəgəle nté təna. N nyəəna-m teu təkpaam, haləna waatu wei pa ku ma aseeta tu kupaŋ Antipası ke mə te timpi Satanı ná lapa ı te tətə tə, n tema-m na nyá taa ké ńpúgú, n ta yele.

14 Ama kulomtu nti ma laŋle ta heena-ŋ təgəle si, mpa pa təka Palaam seyesəy tə pa we nyá te təna. Palaam ka seyesəna Palakı si í tusi İseyeli nyəma si pá təgə tuŋ kulalaam, na pá la asilima na pá pəsi asayaa.

15 Na mpa pa təka Nikolai nyəma seyesəŋ tə pa we nyá te tətə.

16 Yele nyá isayatu nti, ye pə taya mpv maa kəə nəəəə ké nyá kiŋ na má yoona yəlaa mpe na ma nəgə taa layate.

17 Ye wei ı wena ŋkpaŋŋ puntu ı to-ı teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tə ıle.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-weye manna kŋməsv. Na maa ha paa pa taa wei tətəgə pəle kŋhuləməle nte tə təə pa ŋmaa hətə kufate nte nəgəlv ta nyı tə ye pə taya puntu wei paa cəle-te tə ı paasi.

Təm nti pa heela TIYATII YESU SEELAA KPEKALE TƏ

18 Nmaa takəlaya na ń heeli TIYATII YESU SEELAA KPEKALE isətaa tillu si: Má wei ma ké İso Pəyalv, na ma ise mvyı kəkə, na ma nəntaaləŋ tee kəkə ke nyənənyəni isu nyəgəlvəy kuseemvəy ŋku pa sotitaa tə, ma yəgətaa si:

19 Ma nyəmə pə təna mpi n lapa tə, ma nyəmə nyá səəlvəy təm na nyá İso təə yuŋ tisuyu təm, na isəna

n paasaa na í kygi nyá t̄ygi t̄emle lapu t̄o, na is̄ona n t̄aka suulu t̄o. Ma nȳamá si nyá kulap̄ele n̄oñoñ nȳante k̄ela tuu kancaalaya nȳante.

20 Ama kul̄omt̄o nti ma lan̄le ta hēena-η t̄ȳole si n yela al̄o Cesapeli na í ȳȳot̄ȳgi si Is̄o tilina in̄i si í ȳȳot̄ȳgi, p̄eyele k̄rait̄ako. I sēyes̄ȳgi ma p̄yalaa si p̄á la asilima na p̄á t̄ȳo tun̄ kulalaam t̄o, i pilisiyi-w̄eȳe.

21 Ma ha-i waatu si i yele i is̄ayatu nti, ama u caa i asilima yeluȳu.

22 P̄e t̄o t̄o maa k̄paya-i na má husi konȳont̄ȳole kato t̄o, na maa la na mpa pa lak̄ena-i wasan̄kal̄etu t̄o p̄ele p̄á na konȳoñ ke s̄os̄om t̄ot̄o. Ama ye pa yela asilima kulap̄utu nti p̄á na-i pa laki t̄o p̄e paasi.

23 Na k̄uk̄al̄etu nt̄é si maa ku i piya na p̄écó Yesu sēelaa t̄ona nyi si mayale wei i nȳamá yul̄o lotu taa h̄uwee na i konyul̄em t̄o. Maa te na má fel̄i paa wei k̄é isu i lapa t̄o.

24 P̄e kaasa mpa me m̄e w̄e Tiyatii Yesu sēelaa k̄pek̄ele taa t̄ona na í tá t̄eñ sēyes̄ȳu is̄ayau k̄une t̄o, m̄e tá nȳona mpi ȳelaa pane pa yaa si Satan̄i mukaya t̄e mukaya nȳem t̄o, ma heeliyi-me si ma kaa tasameye s̄ȳala naal̄ayi sok̄ȳu.

25 Ama í t̄aki mpi í w̄ena t̄ȳo teu t̄akem na hal̄ona má k̄o.

26-28 Mpa paa la k̄ellaa na p̄unt̄onaa laki mpi ma caaki hal̄ona t̄enaya t̄o, maa c̄ela p̄unt̄onaa ke p̄es̄ȳu ηku ma Caa ná c̄ela má t̄o. Maa ha-w̄eȳe p̄es̄ȳu na p̄á ηmak̄el̄ayi piitimnaa. Na paa tiiki-w̄e na nȳȳel̄ȳu k̄rát̄ȳó, na p̄unt̄onaa k̄á nañ piitimnaa isu pa ȳok̄ȳu c̄ȳu nȳem t̄o. Na maa ha-w̄eȳe tul̄mal̄ȳu t̄ot̄o.

29 Ye wei i w̄ena ηkpan̄η p̄untu í tu-i teu, na í nu nti Fees̄ȳu heeliyi Yesu sēelaa k̄peka t̄o il̄e.

3

Təm nti pa heela Saati Yesu seelaa kpekəle tō

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli Saati Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Ma wei ma tı Iso feesin naatosompəyolaya na isətulɔnası naatosompəyolaya tō, ma yəyotaa si: Ma nyəma pə təna mpi ń lapa tō. Ma nyəma teu si isentəw kə n nyənəyi si n wəna weesuyu pəyele n səpaya.

² Kuli nyá naasi taa na ń la mpi pə kaasaa tō na pə nyəw ton, pə taa kəw na pə tɛɛsi səpɔ tənənan. Pə taya pulɔ, ma nawaya si nyá kulapɔtɔnaa ta te teu ke ma Iso isentaa.

³ Sɛyɛsuyɔ ŋku paa sɛyɛsa-ŋ tō təwsi ku təw. Təwsi si n ka tɛma sɛyɛsuyɔ ŋkuyɔ nuw, təkı-ku na ń yele nyá isayatu. Ye n ta kuli nyá naasi taa, ma kəŋi-ŋ tutuyu kə isu ŋmulɔ kəŋuyɔ tō, n kaa nyi waatu wei maa kəw tō se.

⁴ Paa na mpɔ nyá yəlaa mpa pa wɛ Saati taa tō pa taa lɛlaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kuhulɔmtɔ kɛ paa suu na má na-wɛ tɛ tən. Pə taya pulɔ, pə muna-wɛyɛ mɔpɔyɔ.

⁵ Mpa paa la kəllaa tō wontu kuhulɔmtɔ kɛ mɔpɔyɔ paa suu, ma kaa ku pa həla kɛ weesuyu takəlaya taa. Maa yəyotı ma Caa na ı isətaa tillaa pa isentaa si pa kə ma nyəma.

⁶ Ye wei ı wəna ŋkpaŋɔ pɔntɔ ı tɔ-ı teu, na ı nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tō ɔɛ.

Təm nti pa heela Filateləfi Yesu seelaa kpekəle tō

⁷ Nmaa takəlaya na ń heeli Filateləfi Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma wɛ tənənan na ma kə tampana tɔ, na ma təkə wulaw səsə Tafiti saafɔ

na ma təkəyi na nəγəlv u pəsəyi tuluyv, na ma tolaa nəγəlv u pəsəyi təkuyv tə, ma yəγətəa sɪ:

⁸ Ma nyəmá pə təna mpi n lapa tə. Ma nyəmá sɪ nyá toma ta tə te, paa na mpv tə n təkə ma təm na n lapa yulvpaŋ. Ma ha ɪkpatɛ kɛ nyá ɪsɛntaa na nəγəlv kaa wakəli-tɛ.

⁹ Satanɪ nyéma pəpətənaa mpa pa yaa pa təyi Yuta nyéma, pəyele kpaitəko pa ta kɛ polo tə, maa lana-wɛ. Maa caali-wɛ na pá həntɪ-ŋ atɛ na pa se-ŋ. Ḿpúyú paa nyəna sɪ ma sɔla nyá təm.

¹⁰ ɪsəna mpi n nuna ma nəγə taa təm sɪ n təkɪ suulu, na tampana n təkɪ-tə, ma tətə maa kenti nyá tə kɛ waatv wei wahala kəŋ í kəə sɪ ɪ mayasəyi antulinya təna taa yəlaa sɪ ɪ naa tə.

¹¹ Maa kəə nəəŋəə yoo. Mpi n wɛna tə təkɪ-wəyi teu təkem, pəcə nəγəlv í taa kəə na í lɛeki-ŋ nyá kəlvuyv teeli ntenuyu.

¹² Wei ɪ lapa kəlv təγə maa la ma ɪsə təsɛɛɛ səsɔle akele, na pəntv kaa tasa fituyv. Maa ŋmaa ɪ tə kɛ ma ɪsə hətɛ na ma ɪsə ɪcatɛ nyəntɛ tətə, Yosalem kɪfalv wei ɪ ka luna ma ɪsə kɪŋ kɛ ɪsətəa na ɪ tii tə. Na maa ŋmaa pəntv tə tətəγə ma hətɛ kɪfatɛ nte pa ha-m tə.

¹³ Ye wei í wɛna ŋkpaŋŋ pəntv í tv-tɪ teu, na í nu nti Feesuyv heeliyi Yesu sɛɛlaa kpekə tə ɪɛ.

Təm nti pa heela Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekəle tə

¹⁴ Nmaa takəlaya na n heeli Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekəle ɪsətəa tillu sɪ: Má wei ma kɛ Ami, na má hvləyəna pə təna pə tampana kɛ teu na má kɛna pə təna mpi ɪsə ŋmawa tə pə tv tə, ma yəγətəa sɪ:

¹⁵ Ma nyəmá pə təna mpi n lakɪ tə. Ma nyəmá sɪ nyayalɛ nyá, n ta niyiti pəyele n ta haŋ. Ma caa kɛ sɪ ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká haŋ, haŋ.

16 Anı n ta haŋ pəyele n ta niyiti, na ń we tətəmlɛɛ ké mpv tɔ, maa tɔ-ŋ ké.

17 N faalɔyɔ mpv sɪ n pɪlaa, sɪ n wɛna ké, n ta laŋ pɔlv tɔ, n ta nyɪ sɪ nyá tɔm wɛ waiyo, na n ké kɔnyɔntɔ kutukutu. N hɔlvmaa ké, na tapakpete ke n wɛɛ, na n ké yɔlvɔm ké.

18 Pə tɔɔ ké ma tasəyi tɔm sɪ ń ya ma cɔlɔyɔ wɔlanaa mpa kɔkɔ tayanaa tɔ na ń pili. Ya tɔtɔyɔ wontu kɔhɔlvmtɔ na ń suu na pə waasi nyá tapakpete fɛɛɛ tɔɔ. Na ń ya tɔtɔyɔ kɔɔɛ na ń tɔ nyá ɪɛ na á kuli.

19 Pa tɔna mpa ma sɔɔlaa tɔyɔ ma kaləyɔna na má haŋ pa ŋkpaŋŋ. Ye mpv sɛɛsɪ ɪsɔɛ na ń yele nyá ɪsəyɔtɔ.

20 N naa ma səŋyɔyɔ nɔnɔyɔ na má laki kaafala, ye nɔyɔlv nu ma nɔyɔ na ɪ tɔlv nɔnɔyɔ, maa sɔv pɔntɔ tɛ na má na-ɪ tɔ kaa nyanaya.

21 Mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛyɛ mpaav na pá caɣa ma cɔlɔyɔ ma kawulaya kumte tɔɔ ɪsu ma lapv kəllv na má caɣa ma Caa kiŋ ke ɪ kawulaya kumte tɔɔ tɔ.

22 Ye wei ɪ wɛna ŋkpaŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

4

Isɔtɔnyɔv taa Isɔ sɛɛtɔ

1 Pəɛ pə waali pə tasa-m lapv ɪsu toosee taka na má ná pə tula ɪsɔtɔnyɔv taa ké nɔnɔyɔ. Ḿpúyú pə yɔyɔtəyi na pə sɛɛki ɪsu akantəɛ sɛɛkɔyɔv tɔ. Maa tɛma-kɛyɛ nuw ke hatuu lɔŋ. Tənaɣa pə tɔma-m sɪ: Kpa cəne na má hɔlv-ŋ nti tɔ wɛɛ sɪ tu kɔɔ təne tɔ waali tɔ.

2 Ḿpúyú Feesuyɔ tɛɛna-m kpakpaa na má ná ɪsɔtaa tənaya kawulaya kumte, na nɔyɔlv caɣa tɔ tɔɔ.

³ I isentaa tee kəkə ké na pə nəγəsəna isu liyitee pεε ke təm naale nna a cələttaa tə. Na káyáló cəəna kumte na í tee kəkə na pə nəγəsəna isu liyitee pəle kasasaŋa nyəntε.

⁴ Kumlee hiu na liyiti ka cəəna kumte nté, na səsaa hiu na liyiti caŋa a təə, na pá suu wontu kəhəlóm̄tu na pá tema wəla ntenin̄.

⁵ Kumte nté tə tee, tεv nyəγəsaya ημελευ ημελευ ké, na pə γəγətəyi, na tεv həl̄iyi kraŋ kraŋ. Fətəlanaa səsaa naatosompəγələya ná məkaya kumte isentaa. Fətəlanaa səsaa mpεγele Isə Feesin̄ naatosompəγələya.

⁶ Kumte nəγə təə, tin̄ pəna isu ten̄ku, na pə taa naa təcειει isu tin̄ kəpampaŋ nəγəl̄v.

Pə cəənav kumte luyi luyi təkram tə, weesin̄ nyéma narələyi liyiti mpa pa taa na pa waalı isε waasaa təwisiwisi tə, mpe pa puləna.

⁷ Kancaalaya tv nəγəsəna ké isu təγələya, naale nyəŋ ná nəγəsəna isu naule, tooso nyəŋ isentaa ná nəγəsəna yul̄v. Pə yela liyiti nyəŋ tə ílé i nəγəsəna ké isu həkəle səsə kuluyuv isəttaa təγə.

⁸ Weesin̄ nyéma mpe pa liyiti ké mpv tə paa pa taa wei i wεna ken̄ naatoso naatoso ké, na isε waasa paa pa taa wei i taa na i waalı təwisiwisi. Tam pa wε m̄póyó na pá yooki yontu si:

Nan̄ŋ tv, nan̄ŋ tv nan̄ŋ tv

nté Taca Isə Toma təna tv.

I ká wεε, na i wεε, na i ká kəə.

⁹ Weesin̄ nyéma liyiti in̄i i kuləyi yontu youu si i taləyi ná í sa na í sεε wei i caŋa kumte təə na í wε tam təə tə si í na təmle.

10 ʔena səsaa hiu na liyiti unı í həntı wei í caya ńpúyú kumte təə na í we tam təə tə ı tee, na pá see-ı, na pá kəəli pa ntenıj na pá su kumte ısentaa. Na pa tə sı:

11 Taca na tá ıə, teeli na samtu na toma.

Puwə, pə muna-ŋ ké.

Pə taya pulu təə,

nyá lapəna wontunaa təna tə se.

Na nyá nəkəna na pə weə na pə ha-wəyı weesuyı.

5

ʔwəyaya takəlaya

1 ńpúyú ma ná takəlaya ke wei ı caya kumte təə tə ı niŋ taa, na pá kpila-keye kekeele na pá ŋmaawa ka taa na ka waali, na pá taala ka təə ké təm naatosompəyəlaya na pə tu niŋ.

2 Na má ná ıətəa tillu toŋ tu nəyəlɔ na ılé ı kraaləyəna nəyə səsaya sı: Awe nəyəsəna í kəəli kutaalətu tənə na í hetı takəlaya?

3 ńpúyú pa ta na nəyəlɔ wei ı ká pəsı na í hetı takəlaya ŋke na í wiili ka taa təyə ıətəa na tetu təə na tetu pə tee.

4 Tənaɣa ma pəla ıəlum ke teu, pə taya pulu təə, pa ta na nəyəlɔ wei ı nəyəsəna takəlaya ŋke ka hetuyı yaa ka wiiluyı tə.

5 ńpúyú səsaa taa nəyəlɔ təma-m sı: Taa wii. Nyəni, Yuta kpekəle taa təyəlaya, wulav səsə Tafiiti luluyı taa tu, lapa kəllu. ı pəsəyı na í kəəli kutaalətu naatosompəyəlaya unı na í hetı takəlaya.

6 ńpúyú ma ná ʔwəyaya na ká səŋa kumte heku taa, na weesıŋ nyóma liyiti na səsaa pa cəna-ı. Ka nəyəsəna ké ısu paa ku-ke. Na ı ka wəna həŋ naatosompəyəlaya na ı ıse ke naatosompəyəlaya nna

a kέ Iσo feesiη naatosompwɔɔlaya wei ι tila tetu tɔna taa tɔ.

⁷ Tɔnaya Iwɔyaya polaa na ká mu wei ι caya kumte tɔɔ tɔ ι ninη ntɔɔɔη taa kέ takɔlaya.

⁸ Iwɔyaya mu takɔlaya ηkeɔe mpɔ, ɔlena feesiη nyɔma liyiti inɔ na sɔsaa hiu na liyiti inɔ pá hɛnti-ι atɛ. Pa tɔna paa wɛna san̄kɔnaa kέ na wɔla poosiisi na sí suna tulaalɔnaa kɔwɔpaa mpa pa kέ Iσo yɔlaa sɔlɔmɔη tɔ.

⁹ Na pá yoo yontu kɔfatɔ si:

Nyá nɔɔsɔnana takɔlaya ηke ka muɔɔ
na ka tɔɔ kɔtaalɔtu kɔɔɔɔɔɔ.

Pɔ taya pɔɔɔ tɔɔ, nyaya pa kɔwa,
na n yapa Iσo kέ yɔlaa ke nyá sɔm taa,
kέ kpeka tɔna taa, na nsɔma tɔna taa,
na piitim tɔna taa, na katen̄asɔ tɔna taa.

¹⁰ Na n lapa-wɛɔe awulumpiya si pá la tá
Iσo kέ tɔmlɛ ɔsu kɔtɔlaa,
na paa tɔɔɔ kawulaya ke atɛ.

¹¹ Ma tɔηna n̄pɔyú nyɔnɔɔɔ ɔlɛ ma nu ɔsɔtaa tillaa
tuutuuma tɔη nté, paa wɛ yɔlaa iyisi iyisi. Na pá
sɔηaa na pá cɔɔna kumte na weesiη nyɔma na sɔsaa.

¹² Na pá yoo yontu na nɔɔɔ sɔsaya si:

Iwɔyaya ηka paa kɔwa tɔ,
ηkeɔe pɔ nɔɔsɔna pá ha pɔsɔɔ na tɔη
na lɔmayasɛɛ na toma na samtɔ na teeli na talɔtu.

¹³ Na má nu tɔtɔɔ ɔsɔtaa na tetu tɔɔ na tetu tɛɛ na
ten̄ku taa nyɔma, na antulinya inɛ ι taa nyɔm tɔna
tɔpai yooki yontu si:

Yɔlaa tɔna í tala na pá sa
wei ι caya kumte tɔɔ tɔ na iwɔyaya.
Pa teeli na pa pɔsɔɔ í wɛɛ tam.

14 Tənaɣa weesiŋ nyəma liyiti cəwa si: Ami. İlena səsaa nάά hənti atə na pά sεε.

6

Kvtaalətv

1 Pə waali ké ma na İwəyaya kəəla kvtaalətv naatosompəɣəlaya ini i taa kvləmtv. Mpyóy ma nu weesiŋ nyəma liyiti mpe pa taa nəɣəlv nəɣə. Pə lapaya isu tev holuyu taka, na í təŋ si: Kəə.

2 Ma nyənaya mpu ile ma ná kpaɣanvəhəlvəmayə nté, na wei i caya ka təə tə i təkə təəv. Mpyóy pa ha-i teeli ntenuyu. İ ké kəllv ké, na í tee si i tasəɣi kəlvuyv tətə.

3 Pə waali ké İwəyaya kəəla kvtaalətv naale nyəntv. İlena má nu weesiŋ nyəma mpe pa taa naale nyəŋ nəɣə si: Kəə.

4 Ma nyənaya ilena má ná kpaɣanvəεεəmayə luwa. Na pά ha ka təə cəyalv ke pəsvyv si í yoosi tetv təə yəlaa təna na pά yoo na pά kv təma. İlena pά cεe-i layate taa layate.

5 Pə waali ké İwəyaya kəəla kvtaalətv tooso nyəntv, na má nu weesiŋ nyəma tooso nyəŋ təma si: Kəə. Ma nyənaya mpu ilena má ná kpaɣanvkpeetaya luwa na ka təə cəyalv təkə sanəya ke i niŋ taa.

6 Mpyóy ma nuwa isu nəɣəlv nəɣə taka na ka luna weesiŋ nyəma liyiti mpe pa hεkv na ká tə si: Kuyaku kvləmvuyv təmlə lapv kvfeləyv nté təɣənaɣə pee kiloo kvləmv. İlena təɣənaɣə pee ləŋka ke kiloonaə tooso ké kuyaku kvləmvuyv təmlə. Ama pə kpaɣan nim na svlvəmv tə, taa ke pələ.

7 Pə waali ke İwəyaya kəəla kvtaalətv liyiti nyəntv, na má nu weesiŋ nyəma liyiti nyəŋ təma si: Kəə.

⁸ Ma nyənaya mpu ləna má ná kpayanv atəntəte taka luwa. Na pa yaa ɪ təɔ cəyalv sɪ səm, na wei ɪ húləyɪ sətəa təcayale tɔ ílé ɪ təhəyɪ ɪ waali. Ḿpúyú pa ha-weyɛ toma ke tetv həyələh liyiti t́áá kvlomvuyv təɔ, sɪ pá kv yəlaa na layate na nyəyəsɪ səsəənsɪ na kvətəməh, na pá lá na taale wontu kv yəlaa.

⁹ Pə waali ké lwayaya kəla kvtaalətv kakpasɪ nyəntv. Ḿpúyú ma ná kvtaaya təlata tɛɛ ké mpa paa kvwa tɔ pa ləsasɪ. Iso Təm na tampana nna pa nawa na pá heeliyɪ-yɛ tɔ pə təɔ ké pa kv-wɛ.

¹⁰ Na pá yəyətəyənə nəsɪ səsəənsɪ sɪ: Tacaə nanh tɔ na tampana tv, pəlee ké n ká hvvna atɛ nyəma, na pa kvyɪ-tvuyv isəntə tɔ, ń tv-weyɛ saləka?

¹¹ Ḿpúyú pa ha paa pa taa wei ké capa kvhvlvm na pá heeli-wɛ sɪ pá yele na pəcó. Pə kaasa pəcəyɔ, haləna pa taapalaa na pa təmle taa akpelenaa mpa paa kv isu pa kvv mpe tɔ pa nyvuyv kəə na kv yoosi na pəcó.

¹² Pə waali ké lwayaya kəla naatoso nyəntv. Ḿpúyú tetv paasaa na tə sele teu, na ilim náá məli pilɪh isu pa piisuyv puvuyv tɔ, na isətv náá məli sɛɛv isu caləm.

¹³ Na isətvlvnasɪ náá lu isətəa na sɪ hotiyɪ atɛ isu heelim ciyituyv fiki tvuyv na fikinaa akaa ceki na á hotiyɪ tɔ.

¹⁴ Na isətvnvuyv keeli isu pa kpiluyv takəlaya na paa naa-ke tɔ. Ḿpúyú pə kpesa pójəh tənaya ɪ lona taa na pə ləsa tetv nti lvm cəənaa təyɔ tə lona taa.

¹⁵ Atɛ awulaa səsaa na nyvuyv nyəma nyvuyv nyəma na yoolaa taa səsaa na apila na pəsəlaa na yəlaa ləlaa tənə, paa yomaa paa kasayampiya pa sewa na pá ηməli kvkraməh taa na pójəh sulasɪ taa.

¹⁶ Na pá tɔŋ pɔ́ŋ na kukpaməŋ si: ɪ kɔɔtɪ tá tɔɔ, í takɪ tá tɔɔ ké teu təkulakula na tɔ́ taa lu wei ɪ caɣa kumte tɔɔ tɔ ɪ isentaa, na pə́ hatələna-tu na ɪwəyaya pááná tɔ́tɔ.

¹⁷ Pə́ taya pulu, pa pááná kuyaku səsəŋku tarəna. Awe pəsəŋəna na í kantəli?

7

Iseyeli kpeka yalaa nyɔyɔ

¹ Pələ pə́ waali ma ná isəttaa tillaa liyiti səŋa tetu ŋkuluŋasi liyiti tɔɔ, na pá kpa si tənasi heelim na pá təkaa si heelimaya ɪ taa fete tetu na tenku na tɔyɔ nakuli ku tɔɔ.

² Na má ná isəttaa tillu nəŋəlu ílé tɔ́tɔ, na í luna ilim təlule tɔɔ na í təkə Weesuyu tu Iso kuyusuyɔ. Ḿpúyú ɪ yəŋətəna nəŋə səsəŋa ke isəttaa tillaa liyiti wei pa ha toma si pá la tetu na tenku pə́ taa ke nanjananə tɔ si:

³ ɪ taa lata isayatu ke tetu na tenku na tun pə́ tɔɔ, haləna tɔ́ te tá Iso pəyalaa tokun taa ké yusuyɔ na pə́cɔ́.

⁴ Ḿpúyú pa heela-m mpa pa tokun taa pa yusa Iso kuyusum tɔ pa nyɔyɔ. Pa we yulɔnyɔŋ iyisi nunɔwa na iyisi nule na liyiti (144000) ke Iseyeli nyéma kpeka təna taa.

⁵ Yulɔnyɔŋ iyisi naanɔwa na naaleɣe (12000) pá yusa Yuta kpekəle taa. Lupeŋ kpekəle taa ké iyisi naanɔwa na naale (12000). Katɪ nyəntɛ ké iyisi naanɔwa na naale (12000).

⁶ Asee nyəntɛ ké iyisi naanɔwa na naale (12000). Nefətali nyəntɛ ké iyisi naanɔwa na naale (12000). Manasee nyəntɛ ké iyisi naanɔwa na naale (12000).

7 Simiyōη nyənte ké iyisi naanōwa na naale (12000). Lefii nyənte ké iyisi naanōwa na naale (12000). Isakaa nyənte ké iyisi naanōwa na naale (12000).

8 Sapulōη nyənte ké iyisi naanōwa na naale (12000). Yosēefv nyənte ké iyisi naanōwa na naale (12000). Pēncamēē nyənte ké iyisi naanōwa na naale (12000).

Yəlaa tuutuuma taa tuutuuma

9 Pə waali ma nyənaya tətə, ɔlena má ná yəlaa kupin, nəɣəlv kaa pəsɪ na í kala pa təna mpa paa wε pə taa tə. Katenasɪ təna taa na kpeka təna taa na piitim təna taa na nsəma təna taa yəlaa ka wenna. Na pá səηa kumte na ɔwəyaya pa ɪsentaa, na pá suu capanaa kəhəlōmaa na pá təkə pacəntv kε pa niη taa.

10 Na pá yəɣətəɣəna nəəsɪ səsəənsɪ sɪ: Ta ɔsə wei ɪ caya kumte tə tə í na ɔwəyaya pa yapəna tá nyəəη.

11 ɔsətəa tillaa təna ná səηaa na pá cəəna kumte na səsaa na weesin nyəma liyiti unɪ. Ḿpúyú pa hənta atε tənənənɛ na pá sε ɔsə.

12 Na pá təη sɪ: Ḿpúyú pə wεε. Tá ɔsə tənna talətv, na teeli, na ləmayasεε, na nyana təmle sεεv, na samtv, na pəsəyv, na toma kε tam təə. Ami.

13 Tənaya səsaa mpe pa taa nəɣəlv pəəsə-m sɪ: Yəlaa mpa pa suu capanaa kəhəlōmaa tə pa ké mpa na leyε pa lunaa?

14 ɔlena má cə-ɪ sɪ: Ma cε nyá nyəmna. Ḿpúyú ɪ heela-m sɪ: Mpa paa nawə kənyəη səsəəv ηkv təɣəle. Pa cəta pa capanaa ké na pá hələsɪ-wεɣε ɔwəyaya caləm taa.

15 Pə təɔ́ kɛ́ pa səŋa Iso kumte tɛɛ na pá laki ɪ tɔ́yaya taa kɛ́ tɛmlɛ kɛ tam tɔɔ. Wei ɪ caya ḿpúyú kumte tɔɔ tɔ ɪ ká caya pa kin na í kentiyi pa tɔɔ.

16 Nyəɔsi yaa lukətv kaa tasa-wɛyɛ kpaɐ. Ilim kaa nyaya-wɛ, haŋaya nakəli ka kaa tasa-wɛyɛ lapv.

17 Pə taya pɐlv, Iwəyaya ŋka ka wɛ kumte hɛkv tɔ ŋkɛ kaa tiikiyina-wɛ, na kaa pukina-wɛyɛ weesuyv lum sɛɛlaa kin. Na Iso ká husi pa isəlv m təna tɔpaɪpaɪ.

8

Kvtaalətv naatosompɔyɔlaya nyəntv

1 Iwəyaya kɔma na ká kəɔli kvtaalətv naatosompɔyɔlaya nyəntv ɪɛna pə su isətaa təkɛtɛkɛtɛ haləna pə polo ɪsu kaləfu hɛkv taa kɛ mpv.

2 Pə waali kɛ́ ma ná isətaa tillaa naatosompɔyɔlaya mpa pa səŋəyi Iso ɪsɛntaa tɔ. Ḿpúyú pa cɛla-wɛyɛ akantɛɛ naatvsumpɔyɔlaya.

3 Tənaɔa isətaa tillu nəyɔlv ná kɔma na í səŋ kətaya tɔlatɛ na í tɔka ɪ niŋ taa kɛ́ wɔla cofolo wei ɪ taa pa wəki tulaalv tɔ. Ḿpúyú pa cɛla-ɪ tulaalv kɛ́ səsəm si í kpenna Iso yəlaa sələmvɔv na í lá kətaya kɛ kətaya tɔlatɛ nte pa lapəna wɔla na tɔ́ wɛ kumte ɪsɛntaa tɔ tɔ tɔɔ.

4 Isətaa tillu wei ɪ səŋa Iso ɪsɛntaa na í tɔka tulaalv na í wəki tɔ tulaalv ɪni ɪ nyəsi na Iso yəlaa sələmvətv pə kpɛntaa kɛ́ na pə kpaaki.

5 Pə waali kɛ́ isətaa tillu kpaɔa tulaalvnaa cofolo ɪni na í haɔ kətaya tɔlatɛ tɔɔ kɛ́ mamala kɛ ɪ ləpam na í məŋna na í peti-ɪ tetv tɔɔ. Ḿpúyú tɛv svv hola kɛ kpaŋ kpaŋ, na pə́ yəɔtəyi yem yem, na tɛv nyəɔsəyi ŋmɛlv ŋmɛlv, na tetv náá seɛ.

Akantee hulvyu

⁶ Isotaa tillaa naatosompɔɔɔlaya mpa pa tɔka akantee naatosompɔɔɔlaya tɔ pele pa tayana pa tɔyi si pa caa hulvyu.

⁷ Mɔrɔyɔ isotaa tillu kancaalaya nyɛɛ hula akantɛle. Tɛnaya pɛ pɛta atɛye tɔmpɛɛ na kɔkɔ na pɛ sitina calɛm, ilena antulinya hɔɔɔɔɔɔ tooso taa hɔɔɔɔɔɔ kɔlɔmɔyɔ nyaya, na pɛ nyaya nyutu lum nyɛntu tɛna.

⁸ Pɛ waali kɛ isotaa tillu naale nyɛɛ nɔ hula ilɛ ɪ nyɛntɛ. Ilena pɛ pɛti pɔlv isu pɔyɔ sɔsɔɔɔɔɔ ke tɛɛku taa na pɛ muɔi kɔkɔ. Mɔrɔyɔ tɛɛku hɔɔɔɔɔɔ tooso taa hɔɔɔɔɔɔ kɔlɔmɔyɔ lum pɛsa calɛm.

⁹ Na weesyɔ nyɛm mpi pu we tɛɛku taa tɔ pɛ tintika tooso taa kɔlɔmtɛle si, na kpulɛɛ tɛna tintika tooso taa tintiyile kɔlɔmtɛle wakɔli.

¹⁰ Pɛ waali kɛ isotaa tillu tooso nyɛɛ hula ɪ akantɛle. Mɔrɔyɔ isotɔɔɔɔ sɔsɔɔɔɔɔ nka ka mukaya kɔkɔ isu kahulaya tɔ ka kɛsa isotaa na ka hoti. Na pusi sɔsɔɔɔɔɔ na lum sɛɛlaa pɛ tintika tooso taa tintiyile kɔlɔmtɛle tɔ kɛ ka nyɛkaa.

¹¹ Isotɔɔɔɔ nke ka hɛtɛ ntɛ si Nyan. Tɛnaya lum huwa tooso taa huyule kɔlɔmtɛle lapa nyan, na yɛlaa payale nyɔɔ-wɪ ilena pɔ si.

¹² Pɛ waali kɛ isotaa tillu liyiti nyɛɛ nɔ hula ilɛ ɪ nyɛntɛ. Mɔrɔyɔ pɛ hika ilim hɔɔɔɔɔɔ tooso taa hɔɔɔɔɔɔ kɔlɔmɔyɔ, na pɛ hika isotu ke ɪ hɔɔɔɔɔɔ tooso taa hɔɔɔɔɔɔ kɔlɔmɔyɔ ke mpɔ tɔtɔ, na isotɔɔɔɔ sɔsɔɔɔɔɔ tintika tooso taa kɛ tintiyile kɔlɔmtɛle. Na timpi timpi pɛ hika mpɔ tɔ pɛ nau sɪ. Mɔrɔyɔ sɛkɛtɔyɔ lapa ilim taa waatɔnaa tooso taa waatu kɔlɔm. Na mɔrɔyɔ na ahoɔ, isotu na isotɔɔɔɔ sɔsɔɔɔɔɔ pɛ yela nau ke waatɔnaa tooso taa waatu nɔɔɔɔ.

13 Ma tasa nyənuyu tətə ile cələv nté hatuu isətaa na í kuləyi, na má nu i yəgətəyəna nəyə səşəya si waiyo waiyo. Isətaa tillaa tooso wei pə kaasaa tə i kəŋ na í huləyi i akantəe təyəle isu atə yəlaa təm ká la waiyo te.

9

1 Mprúyú isətaa tillu kakpası nyəŋ hula i akantəle, ilena má ná isətulnə nakəli na ká kresəna isətaa na ká hoti atə. Tənağa pa cəla-kəyə luməŋ púyú səşəv saafv.

2 Isətulnə tula púyú ŋkv ilena nyəvsi isu kəkə səşəya nyəvsi svv luv. Mprúyú nyəvsi nsi sí kulaa ilena si kú ilim na sí təkı heelim.

3 Tənağa kutolonə luna nyəvsi nsi si taa na kv ya tətə tə, na pə tu-kuyv pəceka sətə.

4 Na pə kraala-kv si kú taa la kawalaya ke nyutu na tıŋ na konyənyəm tənə. Ama yəlaa mpa pa tokunə taa fei isə kuyvsvm tə pa tike.

5 Pə ta ha kutolonə ke mpaav si kú kv-wə. Ama si naasuyv tike ke kú naasi-wəyə isətunaa kakpası. Kv nyasuyv wvası wə teitei ké isu pəceka.

6 Yəlaa ka pəkı səm ke isətunaa kakpası inı i taa si sana səm. Ama səm ká polo poolunə.

7 Kutolonə ŋkv kv nəyəsəna ké isu pa kpeelvuyv kpaŋanəŋ si í tēe yoo təyə. Kv nyəŋ tə ka wə ké isu wola nteninə ke kv temə, na kv isentaa nəyəsəna isu yəlaa isentaa.

8 Kv nyəvsi tayalaa ké isu alaa nyəvsi, na kv kela wə ke isu təyəlaya kela.

9 Kv lanə tə caya ké isu nyəyətə toko ke kv suuwa. Kv kuluyv na kv kəŋ makı tə, ye n nuwa n təŋ ké si

kpaɣanəŋ hənɔyɔ kɛkɛnaa paɣale na í laki kpetele kpetele si í puki yooú tɔ.

¹⁰ Kɔ susi na nyə́má kɛ́ isu pə́cesɪ, na kɔ susi nsəyi kɔ pəsəyənə na kú la yə́laa kɛ isayatu kɛ isətɔnaa kakpasɪ.

¹¹ Lumanɔ púúyú səsəɔv taa isətəa tillu nté kɔ wulav səsə. Hɛpə́la nyə́ma ná yaa-ɪ si Apatən, na Kələ́eki nyə́ma si Apoliyən, na pə́ kɔtoluyú nté si wakə́llv.

¹² Kancaalaya wahala tɛna nté, pə́ kaasa wahalanaa naale wɛɛ pa kən.

¹³ Múyú isətəa tillu naatoso nyən hula ɪ akantə́le. Tənaya ma nu pə́ yə́yɔta kətaya tə́latɛ nte pa lapə́na wola na tɛ́ wɛ́ Isə́ isentaa tɔ́ tɔ́ ŋkulunɔ́ taa hənɔ́ liyiti kin.

¹⁴ Isətəa tillu naatoso nyən wei ɪ təkə́ akantə́le tə́yɔ́ pə́ heela si í hɛ́tɪ isətəa tillaa liyiti wei pa tɔ́ alukpala kɛ́ pə́yɔ́ səsayá Ifə́latɪ nə́yɔ́ tɔ́.

¹⁵ Tənaya pa hɛ́ta isətəa tillaa liyiti ɪnɪ. Paa tɛma-wɛyɛ́ tayanuyú kɛ́ na pá́ cayaa si ye pə́ tala pənaya na isətɔ́ na kuyaku na waatɔ́ ɪnɛyɛ́ tɛ́tɛi ɪlɛ́ pa kɔ́ yə́laa tintika tooso taa tintiyile kɔ́lvmtə́le.

¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa cayə́ kpaɣanəŋ tɔ́ pa nyuyú. Paa wɛ́ iyisi iyaya (1000) kɛ́ təm ŋmɔ́nuyú (200) kɛ́.

¹⁷ Pə́ lapa-m mpv isu toosee taka, na má́ ná kpaɣanəŋ na ɪ tə́ɔ́ cayalaa na pá́ wɛ́ isə́na mpi tə́yɔ́lɔ́, paa suu nyə́yətɔ́ tokonaa kɛ́ na pá́ sɛ́ɛwa isu kəkə́, na pá́ wɛ́ pooku isu liyitee pə́le na pá́ wɛ́ kasasənɔ́ isu asimti wɛ́v tɔ́. Kpaɣanəŋ nyə́ɔ́ŋ ka wɛ́ɛ́ kɛ́ isu tə́yɔ́lasɪ nyə́ɔ́ŋ, na kəkə́ na nyə́ɔ́sɪ na asimti pə́ lukayana ɪ nə́ɔ́sɪ.

¹⁸ Múyú isayatu səsə́ɔ́ntv tooso ɪnɛ́, kəkə́ na nyə́ɔ́sɪ na asimti mpi pə́ lukayana kpaɣanəŋ nə́ɔ́sɪ tɔ́, pə́ kɔ́

yəlaa tintika tooso taa tintiyile kvlomtəle.

¹⁹ Pə taya pvlv təə, krayanəy nəsı taa na ı susı taa ké ı apalvtv ka wεε. ı susı nəyəsəna tvmaa ké. Sı wεna nyəəy na nyəəy ınəy ı lakəna yəlaa ke ısayatv.

²⁰ Paa na mpv, yəlaa mpa pə kaasaa tə, pa təna mpa wahalanaa səsaa pane pa ta kv tə, pa ta yeleva mayamaya pa niy kulupumnaa. Pa ta yeleva əlyaa na tıy wei pa lupəna wvla na nyəyəlvyv kvhvlvmvyv na nyəyəlvyv kvseemvyv na pεε təə na tıy kila ke laav. Pəyeleva pə tənaya mpv pu naa, pu nukı, pu təy.

²¹ Na yəlaa mpa pə yela mpv tə pa ta yeleva pa nyəy ını se ısu, yvlkvle na topotopo təma na asılıma na pa ηmuləm.

10

Isətaa tillu na takəlaya səkpelaya

¹ Pə waalı ké ma ná isətaa tillu tıy tv ləlv na ı luna isətaa na ı tii, na pvlv ısu isəymvntvyv nyala ı təə na kayalv cəəna ı nyvyv. ı isəntaa wε ké ısu ılim na ı nəəhεε ısu kəkə nsəma səsəəna kvlvvyv tə.

² ı ka təkə ı niy taa ké takiliya na ká hetaa, na ı su ı ntəyəy nəəhəle ke tenku təə na ı mpətəy nyənte ke tetv təə.

³ ılena ı má kapuka na nəyə səsəya ısu təyəlaya wiikuyv tə. ı təma nıpyəy ka mapv ılena tev hola naatosompəyəlaya ını ı cəna hola.

⁴ Pə təma yəyətaya ke mpv ılena má tayanı ma tı sı ma ηmaaki. Mıpyəy ma nu pə yəyətəna-m na isətaa sı: Nmesı nti tev hola naatosompəyəlaya ını ı yəyətə tə, taa ηmaa.

⁵ Isətaa tillu wei maə nawa na ı səyā tenku na tetv pə təə tə, ı kpaasa ı niy ntəyəy na isə,

⁶ na í tuuna Isə wei ı we tam təə tə, wei ı ɲma isətənyu na pə təna mpi pə we ku taa tə, na tetu na pə təna mpi pə we tə taa tə, na tenku na pə təna mpi pə we ílé ı taa tə, si pə fei wəle suw tətə.

⁷ Waatu wei isətəa tillu naatosompəɣəlaya nyəɲ ká huli ı akantəle təɣə Isə ká yoosi lapu ke mpi ı siwa na í təɲəɲi na í laki na pə ɲmelaa tə. ı ka təma pə təm heeluyu ke Isə kuyəɣətutu teləsəlaa mpa pa ke ı pəyalaa tə.

⁸ Pə waalı ké yəɣətuyu mpi pu təma isətəa ke yəɣətənav na má nu tə pə tasa-m si: Polo na ń mu isətəa tillu wei ı səɲa tenku na tetu pə təə tə ı niɲ taa ké takiliya ɲka ka heta mpu tə.

⁹ Ḿpúyú ma kulaa na má polo isətəa tillu kin na má təmı-ı si: Cəle-m takiliya ɲke. Tənaɣa ı təma-m si: Mu-ke, na ń təɣə-ke. Kaa la lelen ısu tuɲ ke nyá nəɣə taa. Ama kaa la nyan ke nyá hiluyu taa.

¹⁰ Ma mu takiliya ɲkeɣe isətəa tillu niɲ taa ɪlena má təɣə-ke. Ka lapa lelen ke ma nəɣə taa ısu tuɲ. Ama ma kəma na má li-ke ɪlena ká lá nyan ke ma hiluyu taa.

¹¹ Ḿpúyú pə təma-m si: Pə wee si n ká tasa tətəɣə Isə kuheelitu kpaaluyu ke yəlaa payale na piitimnaa payale na nsəma payale na awulaa səsaa payale ké. Tə ke pa nyəntu ke.

11

Seliya nyəma naale

¹ Pə təma təɣə pə cəla-m camluyu ɲku pa mayasəyəna na ku nəɣəsəna ısu ḱrátúyú tə. ɪlena pə tə-m si: Kuli na ń keesi Isə təseele səsəəle na kətaya təlate tətə, na ń kala mpa pa see Isə ké Isə təseele səsəəle tənə tə taa tə.

² Ama yelina tə waali təw taasi, taa maɣasi. Pə taya pulu təw, pa yelina kra nyəma ke icate nanɲ nyəntə ké si pɛlɛ pá yaya-tɛɣɛ nɔɔhɛɛ ke isətɔnaa nule na naale taa.

³ Maa kusi ma tɔm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə wɛ isu fɔlɔtɔnaa taka tə na má tili. Paa kraali Isə kɔheelitu ke kuyɛɛɲ iyaya na kuyɛɛɲ ɲmunuɣu na nutoso (1260) in i taa.

⁴ Ma tɔm tampana hullaa naale inəɣələ Olifinaa naale na fətɔlanaa naale wei i səɲɣi katerɲa təna Caa isɛntaa tə.

⁵ Ye nɔɣɔlu kulaa si i laki-wɛɣɛ isayatu, kəkɔ lukəna pa nɔɔsi taa ké na ká kuyi pa kolontunaa. Na mpɔ tətɔɣɔ pə wɛɛ, ye wei i kulɔɣi si i laki-wɛɣɛ isayatu, ka ku-i kele mpɔ.

⁶ Pa wɛna pəsuyɔ si pá kra tɛv na ku taa nu pa Isə kɔheelitu kraaluyɔ waatu təna taa. Na pa wɛna pəsuyɔ tətɔ si pá la na lum pəsi caləm, na tətɔ si pá naasi atɛ na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tə.

⁷ Pa kəɲ na pá tɛ nti pə heela-wɛ tɔɣɔ kraaluyɔ ilɛna lumaɲ púɣú səsəw taa wontuyɔ kuɔi pa təw. Na ku kəli-wɛ na kó ku-wɛ.

⁸ Na paa hɛnti ɲpúɣú icate səsəwle patəma taa. Tə taa tənaya pa tɛma pa Səsə ke səm tesika təw ké kam. Ye pə kɛɛsaa, pa yaakuyɔ si Sətɔm na Icipiti tə, icate səsəwle nɛɣɛ pa wɛna.

⁹ Na piitim təna na kpeka təna na nsəma təna na katerɲasi təna taa pə yəlaa ká nyənəyi səttaa mɛɣɛ kuyɛɛɲ tooso na kuyaku hɛku taa na pá hɛnta mpɔ. Pa kaa tisi si pá pi-wɛ.

¹⁰ Tɛtu təw yəlaa təna lanɲɛ ká hɛɛ isu yəlaa pane pa səpu tə. Paa paa teu na pá lá təmaya kucəɲɲ. Pə

taya pulu tɔɔ, Iso kuyɔɔtutu teləsəlaa pane pa naale paa paasaa ké na pá tɔ ate yəlaa ke wahala.

¹¹ Kuyeeɲ inɪ ɪ tooso na kuyaku heku taa kɔma na pɔ tee ilena weesuyu feesiɲ luna iso na í suu pa taa na pá kuli. Mpa pa tɛna pa na-we tɔ sɔɔntu kra-weye sɔsɔm,

¹² Mɔ́yú pə yɔɔtəna isɔtaa ké Iso kuyɔɔtutu teləsəlaa mpe pa naale si: ɪ kra cəne. Tənaɣa pa suu pulu isu isɔnmontuɣu taa na pá kra iso, na pa kolontunaa tɔɲna-weye nyənuɣu ke mpu.

¹³ Təne inəɣi kraakraa ke tetu suu seluyu ke sɔsɔm, ilena ɪcate sɔsɔle hɔɣələɲ naanuswa taa leɲku kutuluɲ hoti, na pɔ kú yəlaa iyisi naatosompɔɣɔlaya (7000) ke tetu seluyu mpu tɔ. Sɔɔntu kra yəlaa lelɔa ke sɔsɔm, ilena pá suu isɔtaa Iso ké teeli hav.

¹⁴ Wahala naale nyəɲ teeWayale. Ama tooso nyəɲ ká kəna nənəɔ.

Akantəle naatosompɔɣɔlaya nyənte huvluyv

¹⁵ Mɔ́yú isɔtaa tillu naatosompɔɣɔlaya nyəɲ hula ɪ akantəle. Ilena pɔ yɔɔtəna isɔtaa na tɔɲ si: Pənentaa Tacaa na ɪ Mesii paa təkəna tetu tɔɔ ké kawulaya, na tam tɔɔ ké paa tɔki-ke.

¹⁶ Tənaɣa sɔsaa hiiu na liyiti wei ɪ caya kumlee tɔɔ ké Iso isentaa tɔ ɪ kulaa, na í həntɪ ate na pá see Iso si:

¹⁷ Tacaa Iso kawulaya tu,
nyá wenna, na nyaa wenna.

Nyana təmlɛ ke isəna n lapu
na nyá tɔɲ sɔsɔɲ tɔ.

Na isəna ń suu kawulaya tɔɣɔv tɔ.

¹⁸ Piitimnaa mukaya pááná ke sɔsɔm.

Pənentaa keke pə talaa si nyaa huli nyá pááná.

Sətɔa huvnav tala mpu.

Pənentaa keɛ pə talaɔ sɪ ń feli nyá pəyalaɔ

Isə kuyəɔtutu teləsəlaɔ ke pa fəətə.

Na ń feli nyá nyəma təna mpa pa nyaŋna-ŋ tə.

Paa səsaa paa piya.

Na pənentaa keɛ pə tala ń wakəli mpa

pa wakələyi tətə tə.

¹⁹ Ḿpúyú Isə təsɛɛɛ səsəɔɛ ke isətənyu taa tulaa, na nəsɪ pɛɛɔyɔ atakaa naaki. Tənaɔa tɛv nyəɔsaa, na pə yəɔtɪ, na tɛv holi, na tətə sele, na təmpɛɛ hotiyi səsəm səsəm.

12

Alv na Tum səsə pa təm

¹ Ḿpúyú kəkəɔ səsə nəɔɔɔ ɪ lapa hatuu isətə. Alv nəɔɔɔ ɪ takəna ilim ke ɪ təɔ isu pa takuyuu puyuu tə, na isətə náá wɛ ɪ nəəhɛ tɛɛ, na pə luv isətulɔŋasɪ naanɔwa na naalɛyɛ ntenuyu na pə te ɪ nyuyɔ.

² ɪ ka puwaya tətəɔtəɔ na í wɔsa lɔlɔyɔ, na lɔlɔyɔ kɔnyəntəɔɔɛ na pə wɔsasɪ kpa-ɪ na í suv kapusi mapv.

³ Tənaɔa kəkəɔ lɛɔ ná tasa lapv tətəɔ isətə. Tum səsə wɛɪ ɪ sɛɛwa isu kəkə tə ɪ luwa, ɪ nyəŋ wɛ naatosompəɔɔɔɔ na ɪ həŋ ke naanɔwa, na nteninɪ tema paa ɪ nyuyɔ ŋku ku təɔ.

⁴ Ḿpúyú ɪ paala isətə kɛ isətulɔŋasɪ tintika tooso taa kulɔmtəɛ na ɪ suka na í pɛtɪ tətə təɔ. Ulena í səŋ alv isentaa sɪ íɛ í lɔlɪ ɪ pəyaya na ɪnɪ ɪ li.

⁵ Apalɔpəyaya ŋka kaa tiiki piitimnaa təna na nyəɔɔɔyɔ kɔpátúyú təɔ alv ɪnɪ ɪ lulaa. Ulena pə kpaana ɪ pəyaya na pə pona-keɛɛ Isə na ɪ kumte pə kinɪ.

6 Ulena alv náá se na í polo wɔlaya tetu taa. Iso ka tayana-i tɔcayale ke tɔnaya si í caya na pá tɔɔ-i kuyeyɛɛɛ iyaya na kuyeyɛɛɛ ɲmɔnɔyɔ na nutoso (1260) taa.

7 M'pɔyɔ yooɔ kɔla isɔtaa. Misɛɛli na i isɔtaa tillaa na tum na ílé i isɔtaa tillaa pa yookina na tɔma.

8 Ama Misɛɛli-we pa kɔla tum na pá tɔyɔni i na i isɔtaa tillaa ke isɔtaa.

9 Na pá peti tum sɔsɔ yaa Satanɔ wei i puyusiyi antulinya tɔna tɔ. I na i isɔtaa tillaa ke pa kɔpentaa na pá peti atɛ.

10 M'pɔyɔ ma nu pɔ yɔyɔtɔna isɔtaa na toɲ toɲ si: Pɔnentaa pɔ tala Iso í waasi. Pɔnentaa ké Iso ká hólí i kawulaya toɲ. Na pɔnentaa ké i Mesii ká hólí ílé i pɔsɔyɔ. Pɔ taya pulɔ tɔɔ, tá taapalaa tɔm suulu wei i ka sɔɲaya tá Iso isentaa na í suuki-weyɛ tɔm ke tam tɔ pa lɔsa-i isɔtaa na pá peti.

11 Iwɔyaya calɛm toɲ tɔɔ, na tampana tɔm nti pa kpaalaya tɔ tɔ toɲ tɔɔ pa kɔla-i. Paa hawa pa weesiɲ ké si ye sɔm sɔm.

12 Pɔ tɔɔ ile isɔtɔnɔyɔ na kv taa nyɔma mɛ í paa teu. Ama atɛ na tenku pɔ tɔm wenna waiyo. Mpi tɔ, Uɔyɔ sɔsɔ luna isɔtaa na í tii mɔ cɔlɔ na í haya pááná ke teu, ile pɔ taya pulɔ tɔɔ, i nyɔmá si i wɔle wɔsaa.

13 Tum kɔma na í ná si pa pɛta-i atɛ, ulena í suu alv wei i ka lɔla apalɔpɔyaya tɔ i waali ké seu.

14 M'pɔyɔ pɔ nyɔsa alv ke hekɔle sɔsɔ keɲ naale si í kuli hɔntɔ na í tala i tɔcayale ke wɔlaya tetu taa. Tɔnaya paa tɔɔ-i pusi tooso na pɔnaya hɔyɔlɔyɔ taa, na tum kaa keesi-i.

15 Tɔnaya tum tɔ lum na i nɔyɔ na pɔ lá isɔ pɔyɔ sɔsɔya ke alv ɔni i waali si lum hola í kɔpaya-i.

16 Ama tetu waasa alv iní, tetu haa nǎǎ na tǎ li lum mpi tom ka tǎna í nǎǎ ke mpv tǎ.

17 Mǎpǎyǎ tom mv alv na pǎáná ke sǎsǎm, na í polo na í yona alv piya nsi pǎ yelaa tǎ. Mpeyele pa tǎna mpa pa tǎǎǎǎ Isǎ kuheelitu na pǎ tǎka teu ke tampana nna a tǎǎ Yesu kulaa tǎ.

18 Ulena í polo í sǎǎ tenku nǎǎ tǎǎ.

13

Wontu naale tǎm

1 Mǎpǎyǎ ma na wontuyu nakuli na kv lukǎna tenku taa. Kv hǎǎ we naanvwa na kv nyǎǎ ke naatosompǎǎǎǎ. Na ntenij tema paa kv hǎlvu ŋku kv tǎǎ. Na pǎ ŋmaa kv nyǎǎ tǎǎ kǎ hǎte nte tǎ tǎuki Isǎ tǎ.

2 Wontuyu ŋku ma na mpv tǎ kv nǎǎsǎna kprou kǎ, na kv nǎǎhe ná nǎǎsǎna wontuyu ŋku pa yaa sí wusi tǎ kv nyǎna, kv nǎǎ isv tǎǎǎǎ nyǎǎka. Mǎpǎyǎ tom sǎsǎ ha-kvǎ í toma na í kawulǎ kumte na í pǎsvu sǎsǎǎkv.

3 Wontuyu ŋku kv nyǎǎ taa lenku cǎǎ kǎ isv pu kv-kvǎ isayakvǎ. Ama timpí pu kv-kvǎ isayakvǎ ke mpv tǎ pǎ waawa. Mǎpǎyǎ antulinya tǎna pǎǎla wontuyu ŋku na pǎ we kv waali.

4 Tǎǎǎ yǎlaa tǎna sv tom sǎsǎ ke seev ke í hav í pǎsvu ke wontuyu tǎ pǎ tǎǎ. Na pa seekǎǎ wontuyu tǎtǎ na pǎ faalǎǎ sí: Wontuyu kvne taka wee kele? N ke awe na nyǎ na-kv í sǎǎ na í yoo?

5 Mǎpǎyǎ pǎ ha wontuyu ke mpaav na kǎ yǎǎǎ kalampaani tǎm na kv tv Isǎ. Na pǎ ha-kvǎ pǎsvu sí kv paasi na kǎ lá isǎtvnaa nule na naale taa.

⁶ Tənaɣa ku suu Iṣo ké footuɣu, na ku yaa ɪ hæte na timpi ɪ wɛɛ tɔ na pa təna mpa pa wɛ ɪsɔtaa tɔ na ku tuu.

⁷ Na pə ha-kuɣu mpaɔ sɪ ku yooɔa Iṣo yəlaa na kú kəli-wɛ. Na pə ha-kuɣu pəsuyɔ sɪ ku kpiliki kpeka təna na piitim təna na nsəma təna yəlaa na katenjasi təna yəlaa.

⁸ Ate yəlaa təna ká sɛɛna-ku. Mpa pa həla pa ta ŋmaa lɔwəɣa ŋka pa kuwa tɔ ka weesuyɔ takəlaya taa ké tuu antulinya kancaalaya tɔ mpe paa sɛɛna-ku.

⁹ Ye wei ɪ ké tɔm nuɔv pɔntɔ í nu.

¹⁰ Ye pə tɔ yɔlv wei ké hatuu ɪ tanan tɛɛ sɪ paa təkɪ-ɪ saləka, ɪsu pa təkə-ɪ saləka ɪni, pu saaləɣi. Na ye pə tɔ wei ɪɛɣe hatuu ɪ tanan tɛɛ sɪ paa ku-ɪ na layate, ɪsu pa ku-ɪ na-tɛ, pu saaləɣi. Pə tɔɔ ké Iṣo yəlaa ka təkɪ suulu na pá tɔ Iṣo ké naani ké m̀póyó tam.

¹¹ M̀póyó ma ná wontuɣu lɛŋku na ku luna tetu tɛɛ. Ku həŋ wɛ naale na í nəɣəsəna ɪwəɣa həŋ, na ku yəɣətaya ɪsu tɔm sɔsɔ.

¹² Ku lapəna kancaalaya wontuɣu pəsuyɔ tənaya kule ku ɪsentaa. Na ku caalaya tetu na tə tɔɔ yəlaa sɪ pá sɛɛ kancaalaya wontuɣu ŋku pu kuwa ɪsayakuɣu na pə waa tɔ.

¹³ M̀póyó wontuɣu naale nyəŋku kune ku lapa piti təma sɔsɔəna. Haləna ku lakaya na kəkə lukəna ɪsɔtaa na ká tiiki atɛɣe yəlaa təna ɪsentaa.

¹⁴ Pə ha-kuɣu mpaav sɪ kú la piti təma nnaya kancaalaya wontuɣu ɪsentaa tɔ, ku tolisa ate yəlaa ké na-yɛ. Ku heelaya ate yəlaa sɪ pá lu wontuɣu ŋku layate hikaa na paa na mpv ku wɛna ku weesuyɔ tɔ ku lɛɛsuyɔ.

¹⁵ ɪlena pə há wontuɣu naale nyəŋku ŋkuɣu pəsuyɔ sɪ ku woso weesuyɔ feesiŋ ke kancaalaya wontuɣu

λεεσυγυ τῶ, na λεεσυγυ ηκυ κυ γῶγῶτῶγι, na κύ πασι na κύ κό πα τῆνα μπᾶ παα σεεκι-κυ τῶ.

¹⁶ Μῖρῶγῶ wontuyu ηκυ κυ caala yḗlaa tḗna tḗpai, piya na sḗsaa na apila na konyḗntḗnaa na yomaa na kasayampiya, si paayusi paaywei i niη ntḗgḗη taa na i tokuyu taa.

¹⁷ Ye pa ta yusi wei kḗ kuyusum pḗne, puntv u pḗsḗgi na í ya yaa í pḗeti pulv. Kuyusum mpḗgḗle wontuyu ηκυ κυ hḗte, yaa kukalḗtv nti tḗ hólḗgí si ky hḗte tḗ.

¹⁸ Lḗmayasḗe tḗhulle ntḗ cḗne. Ye wei i wḗna layatu puntv pḗsḗgi na í cḗkḗna wontuyu ηκυ κυ kukalḗtv, pḗ taya pulv tḗ, kukalḗtv nti tḗ lu yulv hḗte kḗ. Kukalḗtv ntḗgḗle nasḗtoso na nutoso na naatoso (666).

14

Mpa pa nyḗḗη pḗ yapa tḗ pa yontu yoou

¹ Μῖρῶγῶ ma nyḗnaya, ulḗna má ná lwḗyaya na ká sḗηa Siyḗη pyḗv tḗ, na yḗlaa iyisi nunḗwa na iyisi nule na liyiti (144000) wḗ ka cḗlv, na pá ηmaa pa tokuη taa kḗ kana ka Caa pa hḗla.

² Tḗnaya ma nu pḗ yḗgḗtḗna isḗtaa na pḗ la yuη isu lvm kpeηuyu na pḗ falḗgi sḗsḗm tḗ, isu tev holuyuuna toη tḗ pḗ taka. Pḗ yḗgḗtaya na má nukḗ tḗ, pḗ nḗgḗsḗna kḗ isu san̄ky mataa kulvḗv pa san̄kḗnaa mapv na pḗ wiiki isḗna tḗ.

³ Na yḗlaa iyisi iyisi inḗ i sḗηa mῖρῶγῶ kumte na weesiη nyḗma liyiti na sḗsaa pa isḗntaa na pá yooki Isḗsele yontu kufatv. Yḗlaa iyisi nunḗwa na iyisi nule na liyiti (144000) wei pa yapa tetv tḗ tḗ i paasi, nḗgḗlv fḗi wei i pḗsḗgi na í nyḗ yontu tḗne tḗ yoou tḗ.

⁴ Μπε ινι πα τα pilisi πα τι na alaa, πα caya ῥπύγύ təcɔŋɛ. Paa timpiyi Iwəyaya puki, πα təŋəyi-keɣe. Pə yapa-wɛɣe yəlaa həkɔ taa ké si pə caaləɣəna-wɛɣe Iso na Iwəyaya ke hav.

⁵ Pa ta nuna πα nəsɔ na pəpətiya, πα feina taali nəɣəlv.

Isətaa tillaa tooso təm

⁶ ῥπύγύ ma na isətaa tillu lelv na í kuləɣi hɔntɔ ke hatuu isətaa. I wena Laapaali Kupaŋ tam təɔ nyəŋ nəɣəlv si ι kaasəyi ate yəlaa na piitimnaa təna taa yəlaa na kpeka təna na nsəma təna na yəlaa təna.

⁷ I yəɣətəyana nəɣə səsəɣa si: I nyana Iso na í tu-ι teeli. Pə taya pulv təɔ, pənente pə talaa ké si í hɔvna yəlaa ke təm. Wei ι lapa isətənvɔv na tetɔ na tenku na hila tə í sɛɛ ιni.

⁸ Tənaɣa isətaa tillu naale nyəŋ ná luwa kancaalaya nyəŋ waali na í təŋ si: I tu hotaa, Papiioni səsə tu hotaa. Ini ι nyəsəna piitim təna yəlaa ke ι sɔlvɔm, ι asilima səsəna anι a sɔlvɔm.

⁹ Isətaa tillaa naale ιni ι waali ké tooso nyəŋ luwa na í yəɣətəyana nəɣə səsəɣa si: Ye wei í sɛɛ wontuyu ŋkɔ na kv lesvɔv na í tó kv kvɔvsvɔm ke ι tokuyu taa yaa ι niŋ taa tə,

¹⁰ pɔntɔ maɣamaya ká te na í nyəɔ Iso sɔlvɔm, ι pááná səsəna nyəm mpi ι pəla ι pááná kəpv taa na pá tá pala pə taa ké pulv tə. I ká ná kankanji ke kəkə na asimti pə taa ké isətaa tillaa nanŋ nyəma na Iwəyaya pa isenta.

¹¹ Na kəkə ŋka ka taa pa naa ῥπύγύ kankanji tə tam təɔ ké ka nyəsɔ kuləɣəna isə. Mpa pa sɛɛ wontuyu ŋkɔ na kv lesvɔv na pa yusa-wɛ na kv hətɛ kvɔvsvɔm tə, ῥπύγύ pu wɛɛ tam təɔ, hɛsvɔv fei.

12 Pə təw kɛ Iso yɔlaa mpa pa tɔŋɔŋi i kɔheelitɔ na pɑ nukɛna Yesu ke teu tɔ pə wɛɛ si pɑ tɔki suulu.

13 Mɔpɔyɔ ma nuwa pə tɔma-m na isɔtaa si: Nmaa takɛlaya taa si pə kpaɣav pənɛntaa tɔ mpa pa sɛki Taca tɔmlɛ taa tɔɣɔlɛ lɛlɛŋ nɔlaa. Uɛna Feesuyɔ tɔ si: Nn, tampana kɛ, pa tɔma tɔŋ nyɛna wɛna pa lapa tɔ, pə tala pa hɛɛsi. Pə taya pɔlv, kɔpantɔ nti pa lakaya tɔ nti tɔ tɔŋɔŋna-wɛ.

Kɔmtɔ tate

14 Ma nyɛnaa tɔtɔ ulɛ ma nɑ isɔŋmuntɔyɔ kɔhɔlvɔmɔyɔ ntɛ, na nɔɣɔlv caya kv tɔw, na pɔntɔ nɔɣɔsɛna yɔlv, na wɔla ntenuyɔ tema i nyɔyɔ, na i niŋ taa kɛ lemse lɔŋ nyɛŋ.

15 Mɔpɔyɔ isɔtaa tillu lɛlv luna Iso tɛsɛɛɛ sɔsɔɔɛ taa na i yɔɣɔtɛna wei i caya isɔŋmuntɔyɔ tɔw tɔ na nɔɣɔ sɔsɔɣa si: Kpaɣa nyɑ lemse na n kɔ, kɔmtɔ talaa kɛ. Tɛtv puwa tɔ, kɔmtɔ talaa kɛ.

16 Tɛnaya wei i caya isɔŋmuntɔyɔ tɔw tɔ i tv i lemse kɛ tɛtv tɔw, ulɛna pɔ kv tɛtv tɔw.

17 Na isɔtaa tillu lɛlv nɑɑ luna isɔtɔnɔyɔ taa Iso tɛsɛɛɛ sɔsɔɔɛ taa na ulɛ i tɔka lemse lɔŋ nyɛŋ tɔtɔ.

18 Mɔpɔyɔ isɔtaa tillu lɛlv wei ulɛ i wɛna pɛsɔyɔ ke kɔkɔ tɔw tɔ i luna kɔtaya tɔlatɛ na i kɔw. Uɛna i yɔɣɔtɛna isɔtaa tillu wei i tɔka lemse lɔŋ nyɛŋ tɔ na nɔɣɔ sɔsɔɣa si: Kpaɣa nyɑ lemse na n kɔɔlɛ tɛtv tɔw lɛsɛŋ tukɔŋ, i puwaya.

19 Tɛnaya isɔtaa tillu tv i lemse na i kɔɔlɛ tɛtv tɔw lɛsɛŋ tukɔŋ, na i pɛti-i Iso pɑɑnɑ sɔsɔɔna lɛsɛŋ tɛnyaasɔɛ taa.

20 Uɛna pɑ nyaasi lɛsɛŋ ke icatɛ waali kɛ tɛnyaasɔɛ taa, na calɔmɔyɔ luna tɛnyaasɔɛ tɛna na kv kpe kpokpokpo na pɔ polo isɔ kilomɛɛtɔlɛnaa ŋmɔnɔyɔ

na nuwowa (300), na pə lumə isu meətəli kulum na həyəlvu.

15

Kantəkaya naasvuy

¹ Mprúyú ma ná isətənvuy taa ké kəkəlo nəyolv ilé tətə. I təwəya na i təm we ha. Isətəa tillaa naatosompəyəlaya təkəna kənaasənam ke təm naatosompəyəlaya. Mprəyi pə teesəyəna naasənav ilə pə təma. Na kantəkaya nyəntv tənəye Iso ná tu yekina mprúyú i pááná.

² Mprúyú ma ná tin pə isu tenku, na í na kəkə pə sitaa. Na má ná tətəyə mpa paa kəla wontuyu na kv leesvuy na ŋku kv kəkələtv nté kv hətə tə. Pa səŋa tin wei i pə mpu isu tenku tə i nəyə, na pá təkə saŋkənaa mpa Iso cəla-we tə.

³ Na pá yooki Iso təmle tv Moisi yontu na Iwəyaya nyəntv si:

Tacaa Iso kawulaya tv,
nyá təma kəlapəe təw we səyəntv,
na a təm we piti.

Piitimnaa təna təpai wulav.
Mpi n suwa na n təŋəyi na n laki tə,
pə siyisaa na pə wəna tampana.

⁴ Tacaa, wei i kaa nyana-ŋ tə pəntv wəe?

Awe ká kisina-ŋ teeli tvuy?
Pə taya pəlv, nyá tike n wəna tənəŋ.
Piitimnaa təna yəlaa ká tə na pá kəw,
na pá luŋ nyá tē na pá sē-ŋ.
Pə taya pəlv, pə kula nyá kəlapətv
kəpəntv təw ké na pə hólí təkēlee.

⁵ Pæle pæ waali ké ma ná isətaa Isə təseele səsəəle tulaa, na tə taa ké cokəle nte tə húlóyí sí Isə wee tə.

⁶ Ḿpúyú isətaa tillaa naatosompəyóləya wei ı ka təkə kúnəasənam təm naatosompəyóləya ını tə pa lu Isə təseele səsəəle nte tə taa. Na pá suu kponkponu toŋ nyəntu wontu kuhuləmtu na t́ muyi kəkə ke nyənənyəni, na pá ləla pa lanja taa ké wəla tampalanaa.

⁷ Tənaɣa weesiŋ nyéma liyiti ını ı taa nəyɔl ı cəla isətaa tillaa naatosompəyóləya ınəyɔ wəla kəpənəa ke naatosompəyóləya, na pá suna Isə wei ı we tam tə tə ı pááná.

⁸ Ḿpúyú Isə teeli na ı toma pə nyaləna Isə təseele səsəəle təkəmm. Nəyɔl ta pəsi na í suv Isə təseele səsəəle taa, haləna isətaa tillaa yoosi kúnəasənam təm naatosompəyóləya ını na ṕć.

16

Isə pááná muyu təm

¹ Ḿpúyú ma nu pə yəyətəna isətaa tillaa naatosompəyóləya na nəyɔ səsəyɔ ke Isə təseele səsəəle taa sí: ı polo na í pəli Isə pááná kəpənəa naatosompəyóləya ınəyɔ aɛ.

² Tənaɣa kancaaləya nyəŋ tɛwə na í pəli ı kəpə ke aɛ. ɪlənə səmola asayɛɛ na kúwəwina kpa yəlaa mpa paa yusa wontuyɔ kuyusum ke pa tə na pa seəkayɔ kú lɛsuyɔ tə.

³ Isətaa tillu naale nyəŋ ná pəla ı kəpə ke tenku taa, ɪlənə lum pəsi ısu yulv sətə caləm, na weesuyɔ nyəm mpi pu we tenku taa tə pə sí ṕ təna təpaɪpaɪ.

⁴ Isətaa tillu tooso nyəŋ ná pəla ı kəpə ke pusi səsəəŋsí na seelaa təna taa, ɪlənə pə lum pəsi caləm.

⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ma nu is̄otaa tillu wei i nȳənəȳəna l̄umnaa t̄o t̄o i t̄oma si: Nȳá wei n we t̄ənaŋ t̄o, nȳá wenna, na nyaa wenna. N t̄əŋa siȳisuȳu ke nȳá huule t̄əne t̄o t̄a ké.

⁶ Isu paa lenta Is̄o ȳəlaa na Is̄o kuȳəȳət̄utu tel̄əs̄əlaa t̄əȳə n cel̄əyi-weȳe cal̄əm ke p̄ənentaa si p̄á nȳə. Mpi paa lapa t̄o mpi p̄ə fel̄əȳəna-w̄e.

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ma nu p̄ə ȳəȳəta k̄əȳəȳə t̄əlate si: M̀p̀r̀ỳg̀ỳ mee, T̄acaa Is̄o kawulaya t̄u, tampana na siȳisuȳu ke n t̄əŋəyi na ń huuk̄əna.

⁸ Is̄otaa tillu liȳiti nȳəŋ ná p̄əla i k̄əp̄u ke ilim t̄ə, il̄ena p̄ə k̄paasi-w̄əyi t̄oŋ si p̄ə k̄ək̄ə í nȳaya ȳəlaa.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ haŋȳəȳə paasaa na k̄á haŋ ȳəlaa, hal̄əna p̄á yaa Is̄o wei i t̄əka k̄unaas̄ənam p̄əne p̄ə takanaa na i p̄əs̄uȳu t̄o i h̄əte na p̄á t̄u-i. Ama pa ta yele pa is̄aȳatu na p̄á t̄u Is̄o ké teeli.

¹⁰ Is̄otaa tillu kakpasi nȳəŋ ná p̄əla i k̄əp̄u ke wontuȳu ŋk̄u k̄u kawulaya kumte t̄ə, il̄ena s̄əkp̄etuȳu nyala k̄u kawulaya t̄aa, na ȳəlaa paasi na p̄á suul̄əȳəna w̄usasi p̄ə tu f̄ei.

¹¹ Na p̄á t̄u is̄otaa Is̄o ké pa wahala na pa s̄əmol̄a p̄ə t̄ə. Paa na mp̄u t̄o, pa ta yele pa lakasi is̄ayasi.

¹² Is̄otaa tillu naatoso nȳəŋ ná p̄əla i k̄əp̄u ke If̄əlat̄i p̄əȳə s̄əs̄əȳə t̄aa, il̄ena ka l̄um nȳəə na p̄ə ha m̄paav ke awulaa s̄əs̄aa m̄pa pa luk̄əna t̄ev k̄ite t̄ə t̄o.

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ma ná al̄əȳaa tooso na p̄á n̄əȳəs̄əna sal̄e, na pa luna t̄um s̄əs̄ə na wontuȳu na Is̄o kuȳəȳət̄utu tel̄əs̄ul̄v p̄əp̄ətu pa n̄əsi t̄aa.

¹⁴ Al̄əȳaa m̄p̄eȳele m̄pa pa lak̄i p̄iti t̄əma t̄o. T̄ənȳəȳə al̄əȳaa m̄p̄e pa tooso pa kul̄aa na p̄á c̄əki t̄etu t̄əna awulaa s̄əs̄aa t̄ə si pa kotiȳi-weȳe Is̄o kawulaya t̄u k̄uȳaku s̄əs̄əw̄u wule yoonav t̄ə.

15 Nyəni, ma kəŋ kənte ké isu ŋmulu. Ue ye wei ɪ təkə ɪ wontu sɪ ye pə talaa í taa tɛɛ tapakpɛtɛ, ɪlɛ pɔntu nté leleŋ nulu. Mpi tɔ, ye pa na-ɪ ŋpɔyú tapakpɛtɛ fɛɛɛ ká lapɪ-ɪ.

16 M̀pɔyú aloyaa mpɛ pa kɔta awulaa mpɛyɛ timpi pa yaakəna Hepəla taa sɪ Haamakɛtəŋ tɔ.

17 Isɔtaa tillu naatosompɔyɔlaya nyəŋ ná pəla ɪ kəpɔ kɛ heelim tɔɔ, ɪlena pə yɔyɔtəna Isɔ təsɛɛɛ sɔsɔɛ taa na kumte kɪŋ na nɔyɔ sɔsɔyɔ sɪ: Pə lapayalɛ.

18 M̀pɔyú tɛv nyəyəsaa, na pə yɔyɔtɪ, na tɛv holi, na tɛtv seɛ sɔsɔm. Hatuu pə ŋmav yulu tɔ tɛtv ta selita seluyɔ pəne pə taka. Pəne ɪnɪ pə kəla kpakpaa.

19 Tənaɣa pə faya ɪcate sɔsɔɛɛ kɛ hɔyɔləŋ tooso na pə yɔkɪ. Na acalɛɛ sɔsɔɔna hoti tɛtv təna taa. Isɔ tɔɔsa Papiloni sɔsɔ tɔɔ, ɪlena í nyɔɔsɪ-ɪ ɪ kəpɔ taa pááná sɔsɔɔna sulɔm.

20 Na tɛtvnaa mpa lum ka cɔɔnaa tɔ pá mukɪ yem, pa ta tasa pá keesi póŋ tɔtɔ.

21 Tɛv təmpɪŋ hotayana isɔtaa ké na í nyəkəyɪ yəlaa. Təmpɛɛ kulɔmtəɛ yuŋ ka wɛ isu kiloonaa nule. M̀pɔyú yəlaa tɛv Isɔ ké naasuyɔ mpi təmpɛɛ anɪ a naasayɔ-wɛ tɔ pə tɔɔ. Pə tayɔ pulɔ, naasuyɔ mpi pəɛ pu kəla kpakpaa ké.

17

Wasan̄kali kpitikpiti təm

1 Isɔtaa tillaa naatosompɔyɔlaya wei ɪ ka təkə kəpɔnaa naatosompɔyɔlaya tɔ pa taa lelu kəma na í yaa-m sɪ: Kɔɔ na má huli-ŋ saləka wei paa tu pusi payalɛ hɛkv taa wasan̄kali sɔsɔ tɔ.

² I kin ke ate awulaa lakaya pa asilima kolaputu, na i asilima solum ke ate yelaa nyowa na pe kuyi-we.

³ Mpyu Feesuyu teena-m ilena isataa tillu pona-m wulaya tetu taa. Tenaaya ma na alu naxolu na i caya wontuyu kussemuyu too, na i too waasa hela nna a tuki Iso to tawisiwisi. Wontuyu nku ku nyoo ka we naatosompaxolaya ke, na ku hax ke naanwa.

⁴ Alu inu i toala wontu kupamantu nti to sewa to, na wontu nti to sewa takerken to, na i tu wola na liyitee pee lutu kupantu, pe tu fei. Na i taka i nin taa ke wola kopu na i suna acaletu. Asilima nna i ka lapa to a sayatu nte.

⁵ Pa nmaa i tokuyu taa ke hax nateli, ama pe howee ta tui teu ke tayau. Si, Paponi soso, antulinya wasankalana na acaletu pe too.

⁶ Ilena ma na si Iso yelaa calam na mpa pa lentaa si pepe too ke pa nuna Yesu ke teu to, pee pa calam kuyi alu inaxi solum nyam.

Ma na-i, ilena pe paasi na pe la-m ha.

⁷ Mpyu isataa tillu posa-m si: Pepe too ke pe laki-eta ha? Maa heeli-eta mpi alu na wontuyu nku ku too i caya na ku wena nyoo naatosompaxolaya na hax naanwa to pa hulaxi mukaya tee to.

⁸ Wontuyu nku n na mpu to, ku wena weesuyu ke hatuu lax ke, ama ku fei mpyu noonoo. Pe wee si ku lu luman puyv sosoov taa ke na ku polo timpi pu te ku tom tanaana to. Ate yelaa mpa pa hela pe taa nmaa weesuyu takolaya taa ke hatuu antulinya kancalaya to, paa na wontuyu kune to pu la-weye ha. Pe taya polu, ku wena weesuyu ke hatuu lax ke. Ama ku fei mpyu noonoo, na ku tayanu luw toto.

⁹ Nyam na lamaxee pe tihulle kin nte cene.

Nyāh naatosompəyolaya inɪ ɪ húləyí pulasi naatosompəyolaya wei ɪ təɔ alɔ inɪ ɪ caɣaa təyɔ. Na ɪ húləyí tətəyɔ awulaa səsaa naatosompəyolaya.

¹⁰ Awulaa səsaa mpe pa taa kakpasɪ tema hotuyu. Kuləm ná wεε, na í təhna kawulaya təyɔ. Na lelu ná ta kənta, ɪɛ ɪ kəh ɪ kəɔ tɔ ɪ caɣav kaa təɔ.

¹¹ Wontuyu ŋku ku wena weesuyu na ku fei m̀p̀yó nəɔnəɔ tɔ, kulɛyɛle wulav səsə pələfei nyəh. Mpeyɛle mpv na kancaalaya awulaa səsaa naatosompəyolaya inɪ. Ku puki timpɪ pu te ku təm tənəhna təyɔ.

¹² Həh naanəwa wei n nawa tɔ ɪ húləyí awulaa səsaa naanəwa mpa pa ta təyɔta kawulasɪ tɔ. Ama pu ha-wεyε kawulasɪ toma, na pa na wontuyu ŋku pá təyɔ kawulaya ke kaləfu kuləm taa.

¹³ Pa naanəwa inɪ pa təna paa la ləmayasəle kuləmtəle na pá məhna pa toma na pa kawulasɪ na pá cɛla wontuyu.

¹⁴ Paa kulɪ na pá yoona lwəyaya, ama lwəyaya ká kəli-wε. Pə taya pulɔ təɔ, ŋkɛyɛle səsaa Səsə na awulaa təna Wulav. Ka na ka nyəma mpa pa yaawa na pá ləsɪ na pa ké nuntaa tɔ paa kəli-wε.

¹⁵ M̀p̀yó ɪsɔtaa tillu tasa-m heeluyu sɪ: Pusi nsi n nawa na wasəŋkali caɣa sɪ hekv tɔ, yələa na samaa na piitimnaa taa yələa na nsəma taa yələa nté mpv.

¹⁶ Həh naanəwa wei n nawa tɔ na wontuyu pa taa ká kpna wasəŋkali inɪ, na pá lɛki ɪ wontu təna na pá yeɛ-ɪ kpɛte. Paa təyɔ ɪ nantɔ, na pá wəpɪ-ɪ kəkə.

¹⁷ Pə taya pulɔ, ɪsɔ tɔna pa lotunaa taa ké hɔwεε sɪ pá kpenti nəyɔ kuləmaya na pá laki na pá məhna pa kawulasɪ ton na pá cɛla wontuyu, na pá yoosi nti nti tə ləmayasεε ɪ ka tɔwa tɔ, haləna ɪsɔ ka yəyɔta nti tɔ tɔ la.

18 Na alv wei n nawa mpv tō, ɪcate səsəɔle nte tō
ŋmakələyɪ atɛ awulaa səsaa təyɔle.

18

Papiloni hotuyu təm

1 Pəle pə waali ké ma ná isətāa tillu lɛlv na í luna
isətāa na í tiiki. I wɛna pəsuyv ke səsəm ké, na ɪ teu
nawa isu kəkō na pə cəw tɛtv təna.

2 M̄p̄ȳḡ ɪ yɔyɔtəna nəyɔ səsaya sɪ: I tu hotaa,
Papiloni səsə tu hotaa. Pənɛntɛ ɪ pəsə alɔyaa tɛcayalɛ,
na alɔyaa nəyɔ na pa suka, na tɛtv sumasɪ nsi paa caa
tə sɪ nəyɔ na sɪ suka tɛcayalɛ nté təna.

3 Pə taya pulv, ɪnɪ ɪ nyɔəsəna piitimnaa təna yəlaa
ke ɪ sɔlvəm, ɪ asilima səsəəna anɪ a sɔlvəm. Na ɪ kin ke
atɛ awulaa səsaa lakaya pa asilima kɔlapɔtv. Na atɛ
payaətəlaa pilina ɪ wontu kɔpantv nti tə fɛɪ nyəyəsuyv
tə.

4 M̄p̄ȳḡ ma nu pə yɔyɔtəna isətāa, ɪlɛ pə taya isətāa
tillu ɪnɪ ɪ nəyɔ. Pə təmaya sɪ: Ma yəlaa, í se ɪ kin, na pə
taa kəw na ɪ isayatu taana-mɛ, na pə kəw na pə naasəyɪ
na pə kpeŋna-mɛ.

5 Pə taya pulv təw, ɪ isayatu kaawaya na pə kaləsəna
isətənyyv, ɪsə təwɪ ɪ lakasɪ isayasɪ təw.

6 I ɪɛɛtɪ-ɪ mpi ɪ ka lapa-mɛ tə. I fɛɪ-ɪ isəna mpi ɪ ka
lapa təyɔ təm naalɛ. I suuli ɪ kəpɔv ke sɔlvəm mpi pə
kəla mpi ɪ puukaya-mɛ təyɔ tɔŋ ke təm naalɛ.

7 I tv-ɪ wahala na kɔnyəŋ na pə tala isu ɪ ka tɔyɔv ɪ
təyɪ teeli na í kaa wontu kɔpantv ke isəna mpi tə. I
yɔyɔta ɪ taa sɪ: Ma cayaa təkə ké isu wulav, ma ta nyɪ
leelutu, ma kaa nyɪ mpi pa yaa sɪ kɔnyəŋ tə.

8 Pə təw ké kɔnaasəm mpi pə suwa sɪ pu naasəna
tə, kɔyakv kɔlvmyyv ke pu tii pə tənaya ɪ təw təkpiɪ.

Mpəɣəle kʉtəməŋ na səm na nyɔɣɔsi. Kəkə ká nyɔɣa ɪ tənə təluka. Pə taya pʉlɔ, Tacaɪ ləwɛi ɪ lakəna-ɪ təm tɔ ɪ wɛ toma ké.

⁹ ɪ kin ke atɛ awulaa səsaa lakaya pa asilima kʉlapʉtʉ na pá nukɪ ɪ lelen. Paa tɛ na pá ná kəkə nyakɪ-ɪ na nyɔɣsi nsi sɪ kʉlɔɣɪ tɔ, ɪlɛ paa tʉli nɔɔsi ke ɪ tɔɔ, na paa kpa pa lanja na pá wii səsəm.

¹⁰ Paa hatələna-ɪ sɪ pə taa kɔɔ na pá ná ɪ wahala. Na paa tɔ sɪ: Waiyo, waiyo. Pʉwɛ, Papiloni ɪcatɛ səsɔɔlɛ na ton nyəntɛ tənɛ, kaləfu kʉlɔm taa keɛlɛ pə tɛma-ŋ nyá saləka tʉɣʉ na?

¹¹ Atɛ taatələa ná tʉla nɔɔsi ke tɔ tɔ tɔ na pá kpa pa lanja na pá wii səsəm. Mpi tɔ, nɔɣəlɔ ɪ tasəɣɪ pa taatələ ke yapʉ.

¹² Paa wɔlanaa, paa nyəɣəlɔɣʉ kʉhʉlɔmɔɣʉ, paa liyitee pɛɛ. Paa lutʉ, paa kponkponɪ ton nyəntʉ pɔɔŋ kʉpaŋ, paa tɔɔ wontu kʉpampantʉ kʉsɛɛmtʉ, paa nti tɔ sɛɛ teu təkɛŋkɛŋ tɔ, paa silikinaa, paa taasi nsi sɪ fɛi yem yem tɔ, paa tuu kɛla na taasi katɛ nyənsɪ, na nyəɣəlɔɣʉ kʉsɛɛmɔɣʉ na nyəɣəlɔɣʉ mayamaya na pələ nte pa yaa sɪ maapəlɪ tɔ.

¹³ Paa afɛvnaa, paa kʉkʉsʉm, paa tulaalɔ miili, paa tulaalɔ kʉfəɣətʉ, paa sʉlɔm, paa nim, paa mʉlɔm, paa tɔɣɔnaya pɛɛ, paa naaŋ, paa heeŋ, paa kpaɣanəŋ na kɛkɛnaa, paa yomaa na yələa weesiŋ mayamaya.

¹⁴ Taatələa mpɛ pa tɔma ɪcatɛ səsɔɔlɛ n̄tɛ sɪ: Mpi pə tənə n nyulaya tɔ pə saala yem. Nyá ton na nyá lelen tənə tʉ-ŋ lɔm, n kaa tasa-wəɣɪ keesuyɪ.

¹⁵ Taatələa mpa pa taata ɪcatɛ səsɔɔlɛ taa na pá pili tɔ, paa tɛ na pá hatələna-tɛ sɪ pə taa kɔɔ na pá ná tɔ wahala. Paa tʉli nɔɔsi na paa kpa pa lanja na pá wii səsəm.

16 Paa tɔ si: Waiyo, ɪcate sɔsɔle tɛne tɔ tɔm we waiyo. N̄tɛ tɔ suukayana kponkponu ton nyantu pɔɔŋ kupaŋ na wontu kupantu nti tɔ sɛwa tɔ, na wontu nti tɔ sɛwa tɛkɛŋkɛŋ tɔ. Na n̄tɛ tɔ tɔkayana wola na liyitee pɛe na lutu pɔ tu fɛi.

17 Na kalɛfu kulɔm taa kɛle tɔ apititu tɛma-tɛɣɛ lɔm tɔɣu.

Kpɔlɛŋ taa sɔsaa sɔsaa na ɪ sɔvlaa na ɪ saalaa, na pa tɛna mpa pa tɔkɛna tɛŋku tɔ, pa sɛŋa pooluŋ taa,

18 na pɔ nɔ tɔ kɔkɔ nyɔɔsi. Uɛna pɔ maki kapusi na pɔ tɔ si: Pa ta nata ɪcate na tɔ tala ɪcate sɔsɔle tɛne.

19 M̄pɔyɔ pɔ cosa tetu na pɔ pɔli pɔ nyɔɔŋ taa, na pɔ tɔli nɔɔsi na pɔ kpa pɔ laŋa na pɔ wii sɔsɔm. Na pɔ maki kapusi si: Waiyo, ɪcate sɔsɔle tɛne tɔ tɔm we waiyo. Pa tɛna mpa pa wɛna kpɔlɛŋ kɛ tɛŋku taa tɔ tɔ ton kɛ pɔ kulɛnaa. Kalɛfu kulɔm taa kɛle pɔ tɛna pɔ tɛma-tɛɣɛ lɔm tɔɣu.

20 Tɔu, ɪsɔtɔnyu nyɔ, pɔ wakɛla-te tɔ, paana-te ɪɛ. ɪsɔ yɛlaa mɛ, na tillaa na ɪsɔ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɛlaa, ɪ paana-te. Pɔ taya pɔlɔ, ɪsɔyatu nti tu lapa-mɛ tɔɣo ɪsɔ hɔvna-te.

21 M̄pɔyɔ ɪsɔtaa tillu ton tu nɔɣɔlɔ kpaɣa pɔle sɔsɔle, tɔ tɔɔu we ɪsu namle, na ɪ pɛti tɛŋku taa. Uɛna ɪ tɔŋ si: ɪsɔntɔɣo paa pɛti Papiloni ɪcate sɔsɔle kɛ tuu pɔ tɛɛ na pɔɔnɔ sɔsɔna, na pa kaa tasa-tɛɣɛ keesuyɔ.

22 Na pa kaa tasa nuw kɛ Papiloni nyɔ nyɔ taa kɛ saŋkɔnaa na cɛmɛŋ na hɛsi na akantɛ pɔ taŋ. Pa kaa tasa nau kɛ tɛmlɛ latu nɔɣɔlɔɣu tɛmlɛ natɛli tɔ taa. Na pa kaa tasa nuw kɛ namle kpɔlɔyɔ.

23 Fɛtɛla kaa tasa mɔɣu kɛ nyɔ taa, pɔcɔ pɔ kaa tasa akpaɣale ayɔla taŋ nuw kɛ nyɔ taa. Nyɔ taa taatɛlaa

hæte ka yaana antulinya taa ké ləŋ, na nyá puɣusa yəlaa təna na nyá topotopo təma pɛɛkɔyɔ.

²⁴ Pa nawa Iso kuyəɣətɔtɔ teləsəlaa na Iso yəlaa pa caləm, na pa təna mpa pa kv tetv təɔ tɔ pa caləm kɛ Papiloni taa təɣɔ pa tv-tɛɛ saləka.

19

¹ Pəle pə waadi ké ma nu pə yəɣətəna nəɔsi səsəɔnsi na isətaa, na pə we isu samaa tuutuuma yəɣətɔyɔ tɔ si: I sa Iso. Ta Iso yakəna, na inəɣəle teeli na toma pə tv.

² Tampana na siɣisuyɔ kɛ i təŋəɣi na í huukəna. Pə taya pulv, wasaŋkali səsə wei i wakəlaya tetv na i asilima tɔ, i kv i təm. Na isəna mpi inɔ i ka kv Iso yəlaa tɔ, Iso ná tv-i pə saləka.

³ Na pa tasa yəɣətɔyɔ tətɔ si: I sa Iso. Icate səsəɔle nté tə kəkə nyəɔsi təŋna kulɔyɔ kɛ tam ké.

⁴ Ḿpúyú səsaa hiu na liyiti inɔ na weesiŋ nyéma liyiti inɔ pa luŋa akula na pá sɛɛ Iso wei i caya kumte təɔ tɔ, ilɛna pá tɔ si: Ami. I sa Iso.

Iwəyaya akpayale kvətəɣɔv

⁵ Ḿpúyú pə yəɣətə kumte kin si: Səsaa na piya mpa mɛ í ké Iso pəyalaa na í see-i tɔ, í sa ta Iso.

⁶ Ma nu pə tasa yəɣətɔyɔ na pə nəɣəsəna isu samaa tuutuuma yəɣətɔyɔ tɔ, na pə we yuŋ isu lum kpenuyɔ na pə faləɣi ɔoɔo tɔ, isu tɛv holuyuu səsəm tɔ taka. Ma nu pə yəɣətə ké si: I sa Iso, pə taya pulv Taca Iso kawulaya tv inɔ i təkəna kawulaya.

⁷ Iwəyaya pɛɛlɔ kpaɔ talaa, na ka pɛɛlɔ maɣamaya ná tu tayana i ti. Pə təɔ ilɛ tə paa na tá laŋa holumi, na tɔ tv-i teeli.

⁸ Pə ha i pɛɛlɔ kɛ mpa si í suu kponkrontu toŋ nyəntv puuyɔ kupaŋkv ŋku kv muɣi kəkə kɛ

nyənənyəni na ku fei asilima tō. Puyyu ŋku ku wεε ké isu Iso yəlaa tōma kupaana.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ isəttaa tillu tōma-m si: Nmaa takəlaya taa si Iwəyaya kra ka pεelə na ṕa yaa mpaɣa təgəu təgəle lelen nulaa. Na i tasaa si: Təm tənε tə ké Iso kuyəgətutu tampana nyəntu ké.

¹⁰ Tənaɣa ma hənta i tεε si ma sεε-i. Ama i tōma-m si: Taa la mpu, ta tənaya təmle nyóma ké. Tayale mpu na nyá taapalaa mpa Yesu kula tampana tō na ṕa nyi-yε tō. Ye sεεtu ilε, Iso ké n ká sεε.

Yesu kula tampana nna a tō tō, anɪ a tɔna Iso kuyəgətutu teləsəlaa ke yəgətuyv.

Kpaɣanvɔlvɔmɔɣa ɔaɣalv

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ma ná isətənyv tulaa, ilɛna kpaɣanvɔlvɔmɔɣa lu. Pa yaa ka tō ɔaɣalv si Kupaŋ na Tampana tv. Siyisuyv ke i təŋəɣi na í hvəkəna i təm na í yookina i yoou tətō.

¹² I isε wε ké isu kəkə mɔkuyv tō, na i nyvuyv taa ka wε teeli ntenɪɣ payale. Pa ŋmaa hətε natələɣi i tō, na nəɣolv ta nyi-tε ye pə taɣa i tike.

¹³ I ɔapa wei i suuwa tō i tənə na caləm ké. I hətε nté si: Iso Təm.

¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ isətənyv taa yoolaa hu i waali na pa kpaɣanvɔlvɔmasi, na ṕa suu kponkrontu tɔŋ nyəntu puyv kupaŋku ŋku ku hvɔlvmaa təlailai na ku fei asilima tō.

¹⁵ Layate kvεntələ nte i ka kvna katenasi tō yəlaa tō i nəgə taa ké tə lukayana. Na nyəgəlvuyv kprátuyg ke i ká tiikiyina-wε. Na i ká yəti lesɛŋ ke tənyaasəle nte tə ké Iso kawulaya tv ṕaáná səsəna svlvɔm tənyaasəle tō tə taa.

16 Pa ημααwa ι ναθηε na ι capa pə təw ké si: Awulaa Wulav, səsaa Səsə.

17 Μρύγύ ma ná isətaa tillu nəγəlv ílé na í səηa ilim təw. Na í má kapusi na í heeli sumasi nsi si kuləγi isə tə si təna si: I timsi na í kəw Isə acima səsəəna taa.

18 I kəw na í təγə awulaa na yoolaa na pa səsaa pa nantv, na kpayanəη na ι təw cayalaa pa nantv, na í təγə yəlaa təna, yomaa na kasayampiya na səsaa na piya, pa nantv.

19 Μρύγύ ma ná wontuyu ηkv na ate awulaa na pa yoolaa pa kotaa si pa yookina kpayanv təw cayalv inι na ílé ι nyóma.

20 Tənaγa pa kpa wontuyu ηkv na Isə kvyəγətvtv teləsvlv pəpətv wei ι ka lapa piti təma ke kv isəntaa tə na pá təkι. Piti təma nna ι lakaya mpv təγə ι puγusayana mpa pa yvsəna wontuyu kvyvsvm pəyele pa səkaya kv ləsvyυv tə. Μρύγύ pa kpayə wontuyu ηkv na Isə kvyəγətvtv teləsvlv pəpətv inι na pá pəti-weyε kəkə tənku wei ι təηna mvyυv tə ι taa na pa isε.

21 Pə kaasa mpa tə, pa kv pεle na layate nte tə lukəna wei ι cayə kpayanv təw tə ι nəγə taa tə. Ilena sumasi təγə pa nantv na pə tala-si.

20

Pusi iyaya (1000) təm

1 Μρύγύ ma ná isətaa tillu nəγəlv na í luna isətaa na í tiiki, na í təkα ι ninη taa ké lumaη púbyó səsəəv saafv na alukpaluη tankuη nuli.

2 Tənaγa ι siisaa na í kpa tvm səsə kypəη inι na í tv-ι alukpala si í cayə mpyó pusi iyaya (1000). Iləγəv

ke pa yaa mpv si: Tum səsə kərəh, na kulom inəxəle Satanı.

³ Mprúyú isətaa tillu kpaɣa-ı na í peti lumaŋ púyú səsəu taa na í təkı, na í kaləsı na í tu pə təw kə kuyusum si tum səsə í taa tasa mpaɣa hikuyu na í tolisi kateŋası təw yəlaa, haləna pusi iyaya (1000) ŋke ká te na pécó. Pə waalı ıle paa tɔl-ı wɛɛ naale.

⁴ Mprúyú ma ná kumlee na pə hawa a təw ɔayalaa ke pəsuyv si pá huɔki təm. Na má ná tətəwə mpa pa heelaya tampana nna a təw Yesu kulaa tə na Isə Təm na pá lentı-wɛyɛ pə təw tə pa ləsası. Pɛle pa taa sɛɛ wontuyv ŋkɔ na kv lɛɛsuyv. Pəyɛle pa ta tu wontuyv ŋkɔ kv kuyusum ke pa tokuŋ yaa pa niŋ taa. Mprúyú pa fema na pá ná Kilisiti pá təwə kawulaya ke pusi iyaya (1000).

⁵ Ama pusi iyaya (1000) ŋke kaa tɛma na pécó sətəa lɛlaa fe. Sətəa taa fem kancaalaya nyəm nté.

⁶ Mpa paa fe fem kancaalaya nyəm pəne pə taa tə mpeyɛle leleŋ nulaa, na mpeyɛle pə paasaa na pə kooli koolee kɔpana. Səm kulɛləm u tasəyi-wɛyɛ pəsuyv. Ama paa la Isə na Kilisiti pa kətəlaa, na pá na-ı paa təwə kawulaya ke pusi iyaya (1000) taa.

Satanı kpisuyv

⁷ Pusi iyaya (1000) ŋke ka kəŋ na ká yoosi ılena pá tólí Satanı ke ı saləka taa.

⁸ Na ı ká ɔəw antulinya piitimnaa təna təw təpai na í puɣusi yəlaa. Mpeyɛle Kəkı na Makəkı. ı ká koti-wɛ si pá yoo, na paa wɛɛ paɣale ısu teŋku nəwə kanyəŋa pɛɛ.

⁹ Pa luna nté na tetv təna təw kə paa le, na pá tá kotaya ke Isə yəlaa təsikile na Isə luyv tɛɛ ıcate. Ama kəkə luna isətaa na ká kv pa təna tənəŋnaŋ.

10 Μρύγύ πα πετα Ιλογου wei ι πυγυσαγα-βε τῶγῶ
 κῶκῶ na asimti pə tenku wei ι taa paa tema wontuyu
 na Ισῶ κυγῶγῶτῶτῶ teləsulu pəpətu ke petoyu tῶ ι taa.
 Ilim na ahoο ke pu naasəyi-weye tam tῶ kέ mpu.

Kantəkaya huvle

11 Μρύγύ ma ná kumte səsəale kuhulumle na tῶ
 tῶ cayalu. Tənaγa tetu na isətənyu moka yem kέ ι
 isentaa təkpataa.

12 Pə waali kέ ma ná sətāa səsaa na səkpema na pá
 səηa kumte isentaa. Μρύγύ πα ηeta takəlası. İlena
 pá ηeti takəlaya ləηka tətῶ, keleyele weesuyu nyəηka.
 İlena pá suv sətāa ke təm nti nti paa lapa na pá ηmaa-
 təyi takəlası nsi si taa tῶγῶ huvnau.

13 Μρύγύ tenku læsa sətāa mpa ι ka lipa tῶ. Na səm
 na sətāa təcayale náá læsi tətῶγῶ yəlaa mpa paa we pə
 taa tῶ. İlena pá pəəsi paa wei kέ nti ι ka lapa tῶ.

14 Pə yela səm na sətāa təcayale, İlena pá peti peleye
 κῶκῶ tenku taa. Kəkῶ tenku inəγəle səm kulələm.

15 Ye wei ι hətə í fei weesuyu takəlaya taa, κῶκῶ
 tenku taa kέ pa petəyi-ı.

21

İsətənyu kufalvu na tetu kufat

1 Μρύγύ ma ná isətənyu kufalvu na tetu kufat.
 İsətənyu kupənyu na tetu kupəntu ka moka yem kέ,
 na tenku ná fei tətῶ.

2 Na má ná ıcate naηη nyəntə. Yosalem kufalu, na
 tə luna isətāa kέ Ισῶ kiη na tῆ tiiki. Tə tayana tə təyi
 teu kέ isu pəelə tayənyu ι ti na í puki ι paalu kiη tῶ.

³ Tənaɣa ma nu pə yəɣətəna kumte kin na nəɣə səsəɣa si: Pənente İso təcayale we yəlaa heku. İ na-we paa cayana, na paa la ı yəlaa. Pá na İso mayamaya paa cayana na pá nyənəyi-ı pa İso.

⁴ İ ká husı pa isəlm təna təpai. Səm kaa tasa weev. Kuvəm mpi pə təna pu mukı yem.

⁵ Mprúyú wei ı caya kumte təə tə ı təma si: Pənenta ma pəsəyi pə tənaɣa kufam. Na ı heela-m si: Nmaati. Mpi tə ma kuvəɣətətə ke tampana ké, na tə muna pá te-tı na taa.

⁶ Na í tasa si: Pə lapayale. Mayale Aləfa na Omeka, kancaalaya tu na kantəkaya tu. Ləkətv í wena wei, maa ha-ı weesuɣu ləm seelv ke faalaa na í nyə.

⁷ Ye wei í lapa kəllv maa lapı-ı kuvəəv kune, na ı ká yaa-m ı İso, na maa yaa-ı ma pəyalv.

⁸ Ama pə yela səɣəntənaa na ma ta nyı isənaa na acaalətv nyéma na yəlvkəlaa na asilima lataa na mpa pa lakı topotopo təma tə na tuŋ laalaa na pəpətvnaa təna pa təcayale nté kəkə na asimti pə tenku wei ı mvyı kəkə tə ı taa. Səm kuleləm nté.

Yosalem kofalv

⁹ İsəta tillaa naatosompəɣəlaya wei ı ka təkə kəpvnəa na pá suna kənaasənam kantəkaya nyəm ke təm naatosompəɣəlaya tə pa taa lelv kəma na í tə-m si: Kəə na má huli-ŋ pəelv wei paa kpa tə, İwəyaya əlv nté.

¹⁰ Mprúyú Feesuɣu teena-m na isətaa tillu kpaya-m na í kpaası puyv səsəəv nakulı kv comcom nəɣə taa. Tənaɣa ı hula-m Yosalem, ıcate nanŋ nyənte nte tə luna İso kin ke isətaa na té tiiki tə.

11 Na tɛ na Isɔ teeli tɛnyɛnɛnyɛni. Tɛ teekaya kɛkɛ kɛ na pɛ nɛyɛsɛna liyitee pɛle kucɔlɔcɔlle nte tɛ naa isu tiŋ tɔ.

12 Koluŋa sɔsɔŋka kɔkɔlaya cɔɔna-te, na tɛ wɛna nɔnɔɔsi naanɔwa na naale, na isɔtaa tillaa naanɔwa na naale taŋa tɛ nɔnɔɔsi. Na pɛ ɲmaa nɔnɔɔsi nsi si tɔ kɛ Isɛyeli nyɔma kpeka naanɔwa na naale hɛla.

13 Nɔnɔɔsi tooso ka wɛnna paa haɣɔlɔyɔ ɲku kɔ tɔɔ, ilim tɛlɛ tɔ kɛ nɔnɔɔsi tooso, na ilim ntɔyɔŋ tɔ kɛ tooso, pɛ mpɛtɛŋ tɔ kɛ tooso, na ilim tɛtɛle tɔ kɛ tooso.

14 Pɛŋ naanɔwa na naale tɔ kɛ koluŋa na ɛate pɛ sɛŋaa. Na pɛ ɲmaawa pɛŋ ni ɛ tɔ kɛ Isɔyaya tillaa naanɔwa na naale hɛla.

15 Isɔtaa tillu wei ɛ yɔyɔtaɣana-m tɔ ɛ tɔka camlɔyɔ kumayasɔyɔ ke ɛ niŋ taa. Camlɔyɔ ɲku kɔ kɛ wɔla kɛ, si ɛ mayasɛyɔna ɛate na tɛ nɔnɔɔsi na tɛ koluŋa.

16 Kɔŋkɔmɛŋ liyiti kɛ ɛate wɛna, na tɛ waŋ tɔɔ na tɛ taɣalɛŋ tɔ wɛ teitei. Mɔpɔyɔ isɔtaa tillu mayasa ɛate na ɛ camlɔyɔ ɲku, na ɛate kɔŋkɔŋ taɣalɛŋ wɛ kilomɛɛtɛlɛnaa iyisi naale na ɲmɔnɔyɔ (2200), na tɛ waŋ tɔɔ na tɛ kɔŋkɔlɔmɛŋ tɔ tɔtɔyɔ mpɛ.

17 Na isɔtaa tillu mayasi koluŋa tɔtɔ, na keɛ ka kɔŋkɔlɔmɛŋ mayana mɛɛtɛlɛnaa nutoso na kakpasɛ. Isɛna pa mayasɛyɔ tɔyɔ ɛ mayasaa.

18 Liyitee pɛɛ kucɔlɔcɔlɛ ke pa ɲmana koluŋa. Pɛ yɛla ɛate tɔ, wɔla mayamaɣa ke pa ɲmana tɛle, na wɔla ni ɛ wɛ tɛɛɛɛɛ kɛ isu tiŋ.

19 Liyitee pɛɛ ke pa lapɛna kacɔka ke ɛate koluŋa kite tɛɛ pɛɛ tɔɔ. Kancalaya nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ sita cɔntɔ na pooku tɔ. Naale nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ wɛ pooku tɛle tɔ. Tooso nyɛntɛ ntɛ liyitee

pæle pooku na atântôte. Liyiti nyante nté liyitee pæle tinj atântôte.

²⁰ Kakpasí nyante nté liyitee pæle kukpæstæle. Naatoso nyante nté liyitee pæle kuvæemle cuntv taka. Naatosompæwálaya nyante nte liyitee pæle atântôte na pooku. Pælefai nyante nté liyitee pæle atântôte na pooku nyante. Pæwálayafai naanwa nyante nté liyitee pæle tinj kasasana nyante. Naanwa nyante nté liyitee pæle atântôte kasasana nyante. Naanwa na kulom nyante nté liyitee pæle pooku atântôte nyante. Naanwa na naale nyante nté atântôte akpaayala.

²¹ Nænæsi nsi si naanwa na naale su ké kacoka wontu naanwa na naaleye, paa nænæw hka na ka kacoka wontuyu. Wula mayamaya pona icate nté tæ hapæle tæna, na wula in i wæe ké isu tinj wew tæ.

²² Ma ta na Isæ tæsele sæsæle ke icate nté tæ taa. Mpi tæ, Taca Isæ kawulaya tv na Iwæyaya paa kena icate nté tæ Isæ tæsele sæsæle.

²³ Icate nté tæ ta tasa ilim yaa isætv pæ tæm ke lapv si pæ naaki tæ taa. Mpi tæ, Isæ teeli ká naana tæ taa isu kækæ, na Iwæyaya kena tæ kækæ.

²⁴ Antulinya taa yælaa ká tæhna tæ kækæsi, na atæ awulaa sæsaa ká pona tæ taa ké pa apititu.

²⁵ Tæ nænæsi ká tóli mpýgú ilim taa ké, si kaa tæki. Pæ taya pulv, ahoo fei tætv si a tasæyi yuyu.

²⁶ Paa pona tæ taa ké piitim tæna yælaa apititu na pa sæsæntv.

²⁷ Na asilima nyæm napæli yaa yælaa mpa pa laki acaalætv na pæpætv tæ pa kaa svv tæ taa. Ama mpa pa hæla wæ weesuyu takælaya hka ka ké Iwæyaya nyæhka tæ ka taa tæ, mpe paa svvna icate nté tæ taa.

22

¹ Isōtaa tillu hula-m tōtōgō weesuyū lum pōgō sōsōga, na ka lum we tōkai kai isu tin, na ká luna Isō na lwəyaya pa kumte tēē.

² Na ká kpeŋ ɪcate sōsōle n̄té tō hapəle hekū taa. Na weesuyū tūgū səŋa pōgō sōsōga ŋke ka kōtentemɪŋ naale tō, kōne na cəne na kōne na cəne, na kō lələyi tōm naanwa na naaleye pənaya taa. Paa isōtu wei kē kō lələyi. Kō hatu haaki piitim yəlaa ke alaafəya.

³ Mpi Isō təŋsa mpusi tō pə taa pulu kaa weē ɪcate n̄té tō taa.

Isō na lwəyaya pa kumte ká weē tō taa, na Isō pəyalaa ká sɛeki-ɪ.

⁴ Paa ná ɪ isentaa, na paa ŋmaa ɪ hətē ke pa tokun taa.

⁵ Ahoo fei si a tasəyi yuyū tōtō. Pa kaa nyuli si fətəla yaa ilim í naa-we. Pə taya pulu, Taca Isō ká tu-weye kəkəsi. Na paa tōgō kawulasi ke tam tō.

Yesu kəntē

⁶ M̄pōgō isōtaa tillu heela-m si: Tōmnaa pane pa kē tampana kē, na pa nəgəsəna pā te-we na taa. Na Taca Isō wei ɪ haa Isō kuyəgətutu teləsəlaa ke ɪ Feesuyū tō, inɪ ɪ ka tilina ɪ isōtaa tillu si í hólí ɪ pəyalaa ke mpi pə weē pə kəŋ nōnō tō.

⁷ M̄pōgō Yesu yəgətāa si: N nuwaa, maa kəō nōnō. Leləŋ nulu ntē wei ɪ təŋəyi cele tōmnaa mpa pa ŋmaa takəlaya kanē ka taa tō.

⁸ Yohaani má, ma nuna na má nana ma isəle ke pəne inɪ pə təna. Ma kəma na má te pə tənaya m̄pōgō nuw na nav, ilena má hənti isōtaa tillu wei ɪ hula-m-wi tō ɪ nōhēē tē si ma sɛeki-ɪ.

⁹ Tənaya ɪ tōma-m si: Taa la mpū, ta tənaya təmle nyéma kē. Tayale mpū na nyá taapalaa Isō kuyəgətutu

tələsəlaa na mpa pa təhəyi takəlaya kanə ka taa təmnaa tō. Ye sɛɛtu ɪlɛ, lɔ kɛ n ká sɛɛ.

¹⁰ Ḿpóyú ɪ tɔma-m sɪ: Taa ηmesɪ takəlaya kanə ka cele təmnaa panə yoo. Pə taya pulv, paa sɪwə waatu wei sɪ kəkəlɔnaa panə paa la tō waatu ɪnɪ ɪ wɔsaa.

¹¹ Wei ɪ lakɪ ɪsəyatv tō pɔntv í wɛɛ ɪ ɪsəyatv taa na í təhna lapv. Na wei ɪlé ɪ kɛ asilima tv tō pɔntv í wɛɛ ɪ asilima taa na í təhna ɪ təyi pilisuyv. Na wei ɪlé ɪ kɛ kɔpəh tō pɔntv í wɛɛ ɪ kɔpəntv taa na í təhna tə lapv. Na wei ɪlé ɪ wɛ tənəh tō pɔntv í wɛɛ ɪ tənəh taa kɛ mpv.

¹² Ḿpóyú Yesu yəyətəa sɪ: N nuwaa, maa kəw nəwəw. Maa kɔpəna ma kufələh na má kəw na má fɛlɪ paa wei kɛ mpi ɪ lapa tō.

¹³ Maya Aləfa na Oməka, maya kancaalaya tv na kantəkaya tv. Mayalɛ caallv na tɛsəlv.

¹⁴ Lələh nulaa nté mpa pa cətəyi pa capanaa na pə ha-wɛyɛ mpaav sɪ pá təyɔ weesuyv tɔyɔ pee, na pá təhna ɪcatɛ nənəwɪ na pá svv ɪcatɛ taa tō.

¹⁵ Ama acaalətv nyəma na mpa pa lakɪ topotopo təma tō na asilima lataa na yulvkvlaa na tuh laalaa na mpa pa kɛ pəpətuna kɛ pa yəyətaya taa yaa pa kvlapv tv taa tō, ɪcatɛ waalɪ kɛ pu kaa-wɛ.

¹⁶ Yesu má má tilina ma ɪsətəa tillu sɪ í kpaalɪ-mɛyɛ tə tənaya Yesu sɛɛlaa kpeka taa. Tafiiti lələna na pə lɔlɪ na pə lɔlɪ-m. Mayalɛ tvlvmalvɔy.

¹⁷ Feesuyv na asaav kofav sɪ: Kəw.

Ye wei ɪ nu mpv pɔntv í tō tətə sɪ: Kəw.

Lvkətv í kpa wei pɔntv í kəw. Ye wei ɪ caa weesuyv lvm, ɪ ka hiki-wəyi faalaa.

Nti pa tɛsəna takəlaya kanə tō

¹⁸ Yohaani má ma kpaaləyəna na isəle kuseemle ke mpa pa təna pa nu cele təmnaa mpa pa ηmaa takəlaya kanε ka taa tə si: Ye pə cəpa wei na í səsasa puluyv tə tə, Isə ká səsasi kənaasənam mpi pə təm pa kεesa takəlaya kanε ka taa təyɔ pəntv saləka tə.

¹⁹ Na ye pə cəpa nəyɔlv na í pasa cele təmnaa mpa pa we takəlaya kanε ka taa tə, Isə ká pε pəntv ke ι paa nyəm ke weesuyv təyɔ pεe taa, na Isə icate nanη nyəntε nte tə təm pa kεesa takəlaya kanε ka taa tə tə taa.

²⁰ Wei ι tə pə təna isəntə pə wena tampana tə ι təma si: Kəpam maa kəə nəənə. Εε, pə la mpv. Taca Yesu, kəə mpv.

²¹ Taca Yesu í hólí mə tənaya pεεεε.

PHIPILI USO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377